

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2006
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.01.2007
Avaldamismärge:	

Taimede paljundamise ja sordikaitse seadus

Vastu võetud 08.12.2005

[RT I 2005, 70, 540](#)

jõustumine 01.01.2006, § 65 lõike 1 punkt 3 osas 1. 07. 2006.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
01.06.2006	RT I 2006, 28, 211	01.07.2006

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib taimesordi (edaspidi *sort*) registreerimist, sordi sordilehte ja kaitse alla võtmist, kaitsealuse sordi omaniku õigusi, seemne ning taimse paljundusmaterjali (edaspidi *paljundusmaterjal*) ja kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelist tootmist, sealhulgas pakendamist, turustamist ja Eestisse toimetamist, riiklikku järelevalvet ning vastutust käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide rikkumise eest.

(2) Käesolevat seadust ei kohaldata sellise seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali suhtes, mis on:

- 1) toodetud oma tarbeks kasutamiseks;
- 2) ette nähtud ekspordiks, välja arvatud lõpuni sertifitseerimata seeme;
- 3) vähesel määral jaemüügi korras kohaliku turu kaudu lõpptarbijale turustamiseks ettenähtud paljundusmaterjal, välja arvatud seemnekartul;
- 4) tööstustoormena kasutatav seeme.

(3) Euroopa Liidu õigusaktides, käesolevas seaduses ja selle alusel antavates õigusaktides ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades Euroopa Liidu õigusaktide ja käesoleva seaduse erisusi.

(4) Seemne kasutamisel toiduna kohaldatakse toiduseaduse sätteid.

(5) Seemne kasutamisel sööda või selle koostisosana kohaldatakse söödaseaduse sätteid.

[[RT I 2006, 28, 211](#) - jõust. 01.07.2006]

§ 2. Sort ja tuletatud sort

(1) Sort käesoleva seaduse tähenduses on botaanilise taksoni madalaima eristatava taseme taimerühm, mis on määratletud genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist määratud tunnustega, mis erineb sama botaanilise taksoni siseselt teistest taimerühmadest vähemalt ühe tunnuse poolest ning millele omased tunnused selle paljundamisel järgnevate põlvkondade vältel on ühtlikud ja püsivad. Nimetatud tingimustele vastav taimerühm loetakse sordiks sõltumata sellest, kas sordi kaitse alla võtmise tingimused on täidetud või mitte.

(2) Tuletatud sort on lähtesordist fenoloogiliste tunnuste poolest selgelt eristatav sort, mis on tuletatud lähtesordist või sellest tuletatud sordist ja mis sarnaneb lähtesordiga genotüübi või genotüüpide kombinatsiooniga määratud põhitunnuste poolest, välja arvatud tuletamisest põhjustatud erinevused.

(3) Tuletatud sordi võib saada aretuse teel mutandist, lähtesordi isendist, tagasiristamisel või transformatsioonil geenitehnoloogiat kasutades, samuti somaatilisel kloonimisel või muul sellisel viisil.

§ 3. Seeme

(1) Seeme käesoleva seaduse tähenduses on põllukultuuridest teravilja-, sööda-, õli-, kiukultuuri ja peedi seeme ning köögiviljakultuuri seeme, mida kasutatakse või kavatakse kasutada turustamisotstarbelise seemne või paljundusmaterjali tootmiseks või taimede kasvatamiseks.

(2) Teravilja-, sööda-, õli-, kiu- ja köögiviljakultuuri ning peedi seemned jagatakse nende põlvnemise ja kvaliteedi alusel kategooriatesse.

(3) Seemne kategooriad ja nende kvaliteedinõuded käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab põllumajandusminister .

§ 4. Paljundusmaterjal

(1) Paljundusmaterjal käesoleva seaduse tähenduses on seemnekartul ning aiakultuuri puhul eelkõige liigi paljundamiseks või istutusmaterjali tootmiseks kasutatav taimne materjal, sealhulgas puuvilja-, marja- ja dekoratiivkultuuri puhul ka seeme ning vegetatiiv- ja seemikalus ning puuvilja-, marja- ja köögiviljakultuuri puhul ka istutusmaterjal, milleks on istutamiseks või ümberistutamiseks ettenähtud taim või taimeosa.

(2) Seemnekartul ning puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjal jagatakse nende põlvnemise ja kvaliteedi alusel kategooriatesse.

(3) Paljundusmaterjali kategooriad ja nõuded käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab põllumajandusminister .

§ 5. Kultiveerimismaterjal

(1) Kultiveerimismaterjal käesoleva seaduse tähenduses on nõukogu direktiivi 1999/105/EÜ metsapaljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 011, 15.01.2000, lk 17–40) lisas I nimetatud ning metsanduslikul eesmärgil kasutatavate puuliikide ja nende hübriidide seemned, taimeosad ja istutamiseks või ümberistutamiseks ettenähtud istutusmaterjal.

(2) Kultiveerimismaterjal jagatakse algmaterjali päritolu ja kvaliteedi alusel kategooriatesse.

(3) Kultiveerimismaterjali kategooriad ja algmaterjali nõuded kehtestab keskkonnaminister .

§ 6. Geneetiliselt muundatud sordi seeme ning paljundus- ja kultiveerimismaterjal

(1) Geneetiliselt muundatud sordi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelist tootmist, pakendamist ja turustamist ning riiklikku järelevalvet nimetatud tegevuste üle korraldatakse käesoleva seaduse nõuete kohaselt ning geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seaduses sätestatud nõudeid arvestades.

(2) Geneetiliselt muundatud sordi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali puhtuse, märgistuse ja muud asjakohased nõuded võib kehtestada põllumajandusminister.

(3) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava geneetiliselt muundamata sordi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali partii puhtuse, märgistuse ja muud asjakohased nõuded võib kehtestada põllumajandusminister.

§ 7. Menetlustähtaja arvestus, käesoleva seaduse alusel tehtud otsuse kättetoimetamine ja riigilõivuga maksustatavad toimingud

(1) Käesolevas seaduses Taimetoodangu Inspeksioonile ning Metsakaitse- ja Metsauenduskeskusele ettenähtud menetlustähtaja arvestus algab pärast riigilõivu tasumist taotluse ja selles esitatud andmeid tõendavate kõigi vajalike dokumentide (edaspidi koos *taotlus*) saamise päevast alates.

(2) Käesoleva seaduse alusel tehtud Taimetoodangu Inspeksiooni ning Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse otsuse ärakiri või väljavõte otsusest saadetakse isikule otsuse tegemise arvates kümne tööpäeva jooksul posti teel tähtkirjaga või väljastustatega tähtkirjaga.

2. peatükk SORT

1. jagu

Nõuded sordi kohta

§ 8. Sordi registreerimine

(1) Kaitse alla, sordilehte või põllukultuuride soovitatud sordilehte võib võtta registreeritud sorti. Sordi registreerimine on menetlus, mille käigus tehakse kindlaks sordi vastavus käesolevas seaduses sätestatud nõuetele ja kantakse nõuetekohane sort riiklikku sordiregistrisse.

(2) Sordi registreerimiseks esitab taotleja riikliku sordiregistri volitatud töötlejale (edaspidi *registripidaja*) vormikohase taotluse. Taotluse esitaja vastutab taotluses esitatud andmete õigsuse eest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse vormi, taotlusel esitatavad andmed, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja sordi registreerimise taotlemise korra kehtestab põllumajandusminister.

(4) Koos sordi registreerimisega võib sordi omanik taotleda ka sordi kaitse alla või sordilehte võtmist.

§ 9. Sordi aretaja ja omanik

(1) Sordi aretaja on füüsiline isik või isikute grupp, kes erinevaid aretusmeetodeid kasutades on sordi aretanud või kindlaks teinud.

(2) Sordi omanik on sordi aretaja või isik, kes õiguslikul alusel on omandanud sordi omaniku õigused.

(3) Kui aretaja on sordi aretanud töö- või teenistusülesannet või lepingukohustust täites, loetakse sordi omanikuks aretaja tööandja või töö tellija.

(4) Kui sordi aretaja või omaniku elu- või asukoht ei ole Eesti Vabariigis või Euroopa Liidu liikmesriigis, peab tal sordi registreerimise, sordi kaitse alla võtmise või muu käesolevas seaduses sätestatud toimingute tegemiseks olema esindaja, kelle elu- või asukoht on Eesti Vabariigis või Euroopa Liidu liikmesriigis. Esindusele kohaldatakse tsiviilõiguse üldpõhimõtteid.

§ 10. Nõuded sordi kohta

Sort peab olema eristatav, ühtlik ja püsiv ning sellel peab olema sobiv sordinimi.

§ 11. Sordi eristatavus ja tuntud sort

(1) Sort on eristatav, kui see erineb ühe või mitme olulise tunnuse poolest kõigist teistest taotluse esitamise ajal tuntud sortidest.

(2) Sort on tuntud, kui:

- 1) selle registreerimiseks või kaitse alla võtmiseks on esitatud taotlus Eestis või teises riigis;
- 2) selle sordilehte võtmiseks on esitatud taotlus Eestis või teises riigis;
- 3) seda on kirjeldatud trükises;
- 4) seda kasutatakse tootmises;
- 5) seda turustatakse või
- 6) seda on kirjeldatud rahvusvahelise organisatsiooni välja antud kataloogis.

(3) Sort, mille registreerimiseks, kaitse alla võtmiseks või sordilehte võtmiseks on esitatud taotlus, on tuntud registripidajale taotluse esitamise päevast alates, eeldades, et pärast taotluse esitamist sort registreeritakse, võetakse kaitse alla või sordilehte.

§ 12. Sordi ühtlikkus

Sort on ühtlik, kui selle paljundamise eripärast tulenevaid varieerumisi arvesse võttes on sordi eristatavuse katsetes määratavad tunnused piisavalt ühtlikud ja vastavad sordikirjeldusele.

§ 13. Sordi püsivus

Sort on püsiv, kui selle olulised tunnused jäävad muutumatuks pärast korduvat vegetatiivset või generatiivset paljundamist või pärast kindlaksmääratud paljundustsükli lõppemist.

§ 14. Sordinimi

(1) Käesoleva seaduse § 8 lõikes 2 nimetatud taotluses esitatakse registripidajale kinnitamiseks ettepanek sordi nime kohta koodi või nime kujul.

(2) Kui taotleja esitab samal ajal nii Eestis kui ka teises riigis sama sordi registreerimise taotluse, peab ta kasutama sordinime ettepanekus sama sordinime.

(3) Pärast sordi registreerimist kasutatakse sordi nimena üksnes registripidaja kinnitatud sordinime.

§ 15. Nõuded sordinime kohta

Sordinimi peab vastama nõuetele, mis on kehtestatud komisjoni määrusega (EÜ) nr 930/2000, millega kehtestatakse rakenduseeskirjad seoses põllu- või köögiviljakultuuride sortide nimede sobivusega (EÜT L 108, 05.05.2000, lk 3–6).

§ 16. Registreerimiskatsed

(1) Registreerimiskatsetega tehakse kindlaks sordi:
1) kuulumine taotluses märgitud botaanilisse taksonisse;
2) eristatavus;
3) ühtlikkus ja
4) püsivus.

(2) Teises riigis registreeritud sordi puhul on registripidajal õigus tellida taotleja kulul sordi registreerimiskatsete aruanne selle riigi asjaomasest pädevast asutusest. Kui registripidaja leiab aruande hindamise tulemusena, et sordi registreerimiskatsete tulemused vastavad eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele, on tal õigus registreerimiskatsete korraldamisest loobuda.

(3) Kui sort on registreeritud teises riigis, kuid sordi registreerimiskatsed on tehtud Eesti kliimatingimustest oluliselt erinevates tingimustes, võib registreerimiskatsetid teha registripidaja määratud ulatuses.

§ 17. Registreerimiskatsete korraldamine ja tegemine

(1) Registreerimiskatsete tegemise korraldab registripidaja.

(2) Registreerimiskatsed tehakse registripidaja järelevalve all. Registripidaja edastab registreerimiskatsete tegijale registreerimiskatsete tegemiseks vajalikud dokumendid.

(3) Tehes registreerimiskatsetid sordi eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kindlakstegemiseks, järgitakse Ühenduse Sordiameti (*Community Plant Variety Office*, edaspidi *CPVO*) meetodikat, selle puudumise korral Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu (*International Union for the Protection of New Varieties of Plants*, edaspidi *UPOV*) meetodikat.

(4) Kui taimeliigi kohta ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud meetodikat, koostab UPOV-i rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtteid järgides sobiva meetodika registripidaja, kooskõlastades selle registreerimiskatsete tegijaga.

(5) Registripidaja määrab registreerimiskatsete tegemiseks vajaliku taotluses märgitud sordi ja võimalike nõutud võrdlussortide seemne või paljundusmaterjali kvaliteedi ja koguse.

(6) Registripidaja määrab taotlejale registreerimiskatsete tegemiseks vajaliku materjali kohaletoometamise aja ja koha.

(7) Registreerimiskatsed tehakse registripidaja määratud kohas ja aja jooksul.

(8) Registreerimiskatsete tegemisega seotud otsesed kulud tasub sordi registreerimise taotleja registreerimiskatsete tegija arve alusel.

(9) [Registreerimiskatsete tegemise korra võib kehtestada põllumajandusminister](#) .

§ 18. Registreerimiskatsete tulemused

(1) Registreerimiskatsete tulemused kajastatakse aruandes.

(2) Registripidaja teeb registreerimiskatsete tulemuste põhjal otsuse sordi eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetekohasuse või mittenõuetekohasuse kohta registreerimiskatsete aruande saamisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

§ 19. Sordinime nõuetekohasuse kontrollimine

(1) Registripidaja avalikustab taotluses esitatud sordinime ettepaneku oma veebilehel ja Taimetoodangu Inspektsiooni ametlikus väljaandes.

(2) Registripidaja kontrollib sordinime vastavust käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud nõuetele sordinime ettepaneku saamisest arvates 20 tööpäeva jooksul.

(3) Kui registripidaja teeb kindlaks, et esitatud sordinime ettepanek ei ole käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohane, teavitatakse sellest taotlejat. Taotlejal on õigus teha uus sordinime ettepanek sellekohase teate saamisest arvates 30 päeva jooksul. Uue sordinime nõuetekohasust kontrollitakse käesolevas paragrahvis sätestatud korra kohaselt.

(4) Kui taotleja ei esita uut sordinime ettepanekut käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tähtaja jooksul, teeb registripidaja otsuse lõpetada sordi registreerimine.

§ 20. Vastuväide sordinime ettepanekule

(1) Avalikustatud sordinime ettepaneku kohta võib huvitatud isik esitada kirjaliku vastuväite sordinime ettepaneku avalikustamisest arvates kolme kuu jooksul. Vastuväide peab olema põhjendatud ning see esitatakse registripidajale.

(2) Registripidaja teavitab taotlejat esitatud vastuväitest selle saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul posti teel.

(3) Taotleja vastab vastuväitele kirjalikult selle saamisest arvates 30 päeva jooksul.

(4) Registripidaja teeb otsuse vastuväite arvestamata jätmise või vastuväitega nõustumise kohta käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kirjaliku vastuse saamisest arvates 20 tööpäeva jooksul ning edastab selle vastuväite esitajale ja taotlejale otsuse tegemisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

(5) Kui sordinime ettepaneku kohta esitatud vastuväide on registripidaja hinnangul põhjendatud või kui taotleja ei ole vastuväitele selleks ettenähtud tähtaja jooksul vastanud, annab registripidaja taotlejale käesoleva seaduse § 19 lõikes 3 sätestatud korras tähtaja uue sordinime ettepaneku esitamiseks.

§ 21. Sordinime kinnitamine

Kui sordinimi on käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohane, teeb registripidaja otsuse sordinimi kinnitada.

§ 22. Sordi registreerimine ja sorditunnistus

(1) Kui sort on sordinime, eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuete kohane, teeb registripidaja otsuse sort registreerida ning väljastab sorditunnistuse.

(2) Registripidaja teeb kande riiklikku sordiregistrisse sordi registreerimise otsuse tegemise päeval.

(3) [Sorditunnistuse sisu nõuded kehtestab põllumajandusminister](#) .

§ 23. Sordinime muutmine

(1) Registripidaja kinnitatud või riiklikku sordiregistrisse kantud sordinime muutmine algatatakse:

1) registripidaja otsusel, kui pärast sordinime kinnitamist, sordi registreerimise otsuse tegemist või sordi riiklikku sordiregistrisse kandmist ilmnevad asjaolud, mille tõttu sordinimi ei ole käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohane;

2) sordi omaniku taotlusel, kui sordinime muutmiseks on mõjuv põhjus;

3) huvitatud isiku taotlusel, kui jõustunud kohtuotsusega on tuvastatud tema õiguste rikkumine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul esitab sordi omanik registripidajale uue sordinime ettepaneku. Uue sordinime nõuetekohasust kontrollitakse käesolevas jaos sätestatud tähtaegadel ja korra kohaselt. Uus sordinimi jõustub selle registrisse kandmise päeval.

2. jagu

Sordileht ja sordi sordilehte võtmise kord

§ 24. Sordileht

(1) Sordileht on nende sordilehte võtmisele kuuluvate põllu- ja köögiviljakultuuride liikide sortide loetelu, mille seemet ja paljundusmaterjali sertifitseeritakse ja võib turustada.

(2) Eestis sertifitseeritakse ja võib turustada ka Euroopa Liidu ühtsesse põllukultuuride sordilehte või Euroopa Liidu ühtsesse köögiviljakultuuride sordilehte (edaspidi *EL põllu- või köögiviljakultuuride sordileht*) võetud liikide sortide seemet ja paljundusmaterjali.

(3) Sordilehte võetakse teravilja-, sööda-, õli-, kiu- ja kõõgiviljakultuuri ning peedi ja kartuli sort. Sordilehe koostab registripidaja.

(4) Sordilehte võib võtta ka põllu- ja kõõgiviljakultuuri sordi liigist, mida EL põllu- või kõõgiviljakultuuride sordilehte ei võeta. Selline sertifitseerimisele kuuluva liigi sordi seeme sertifitseeritakse Eestis.

(5) Sordilehte võib võtta ka geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sordi.

§ 25. Sordi sordilehte võtmine

(1) Sordi sordilehte võtmine on menetlus, mille käigus tehakse kindlaks sordi vastavus käesoleva seaduse §-s 10 sätestatud nõuetele ja sordi majanduslik viljelusväärtus.

(2) Nõuetekohane sort võetakse sordilehte sordi omaniku või sordi säilitaja esitatud taotluse alusel. Registripidaja avaldab andmed laekunud taotluste kohta veebilehel ja Taimetoodangu Inspeksiooni ametlikus väljaandes.

(3) Sordi säilitaja käesoleva seaduse tähenduses on sordi omanik või isik, kes sordi registreerimise korral kohustub tagama sordi säilimise.

(4) Sordileht ja sordilehte võetud sortide säilitajate nimekiri avalikustatakse registripidaja veebilehel ja Taimetoodangu Inspeksiooni ametlikus väljaandes. Geneetiliselt muundatud sort tähistatakse sordilehes asjakohaselt.

(5) Registripidaja teavitab Euroopa Komisjoni sordilehte võetud sortidest, samuti sordilehe muude andmete muutmisest. Sordilehte muudetakse vastavalt registripidajale laekunud taotlustele ja tehtud katsete tulemuste alusel tehtud otsustele.

§ 26. Nõuded sordilehte võetava sordi kohta

(1) Sort võetakse sordilehte, kui:

- 1) sort vastab eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse ning käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud sordinime nõuetele;
- 2) sordil on küllaldane majanduslik viljelusväärtus, mis selgitatakse riiklike majanduskatsete käigus (edaspidi *majanduskatsed*);
- 3) sort on ohutu taimetervisele, inimese tervisele ja keskkonnale.

(2) Heintaim sort muru kasvatamiseks ja kõõgiviljakultuuri sort võetakse sordilehte, kui see vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud nõuetele.

(3) Kui hübriidsordi saamiseks kasutatav koostisosa vastab käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud nõuetele, siis võetakse see sordilehte koostisosa sordinimega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud hübriidsordi ja sisearetusliini tüübid põllu- ja kõõgiviljakultuuri liikide grupi kaupa kehtestab põllumajandusminister .

(5) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud põllu- või kõõgiviljakultuuri sort võetakse sordilehte, kui see vastab sellise sordi kohta sätestatud nõuetele.

(6) Sordi vastavuse geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud põllu- või kõõgiviljakultuuri sordile teeb kindlaks registripidaja.

(7) Geneetiliste ressursside säilitamiseks ettenähtud sortide loetelu, nende kohta esitatavad nõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa ning turustamise nõuded võib kehtestada põllumajandusminister.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 27. Majanduskatsete korraldamine ja tegemine

(1) Registripidaja korraldab sordi viljelusväärtuse kindlakstegemiseks majanduskatsed.

(2) Majanduskatsed tehakse registripidaja järelevalve all. Registripidaja edastab majanduskatsete tegijale majanduskatsete tegemiseks vajalikud dokumendid.

(3) Tehes majanduskatseid sordi majandusliku viljelusväärtuse kindlakstegemiseks, järgitakse registripidaja väljatöötatud ja majanduskatsete tegijaga kooskõlastatud majanduskatsete metoodikat ja võrreldakse saadud viljelusväärtust standardsortide viljelusväärtusega.

(4) Registripidaja teatab taotlejale majanduskatsete tegemiseks vajaliku materjali kohaletoomise aja ja koha.

(5) Majanduskatsed tehakse registripidaja määratud kohas ja aja jooksul.

(6) Majanduskatsete tegemisega seotud otsesed kulud tasub taotleja talle esitatud arve alusel.

(7) Majanduskatsete tegemise korra võib kehtestada põllumajandusminister .

§ 28. Sordi sordilehte võtmise kord ja sordilehes hoidmine

(1) Majanduskatsete tulemused kajastatakse aruandes, mis esitatakse registripidajale.

(2) Registripidaja teeb majanduskatsete tulemuste põhjal ja sordi majanduslikku viljelusväärtust arvestades sordi sordilehte võtmise või sordilehte võtmisest keeldumise otsuse viimase katseaasta majanduskatsete aruande saamise aasta 31. detsembriks.

(3) Sorti hoitakse sordilehes kümme kalendriaastat.

(4) Sordi sordilehte võtmise korra ning sordilehte võetavate taimeliikide loetelu kehtestab põllumajandusminister .

§ 29. Põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilitamise nõuded

(1) Sordilehte võetud põllu- ja köögiviljakultuuri sort peab sordilehes hoidmise aja jooksul vastama eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse nõuetele (edaspidi *sordi säilimine*). Sordilehte võetud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilimise tagab sordi säilitaja.

(2) Sordi säilitaja kogub ja hoiab sordi säilimise üle järelevalve tegemiseks andmeid sordilehte võetud sordi eliitseemnele eelnevate põlvkondade seemne ja paljundusmaterjali tootmise kohta, samuti muud sordi säilimist käsitlevat teavet ja dokumente.

(3) Sordi säilitaja esitab registripidaja määratud tähtpäevaks ja kohta sordi säilimist käsitleva teabe ja dokumendid ning katse tegemiseks või standardproovi uuendamiseks vajaliku sordi seemne või paljundusmaterjali proovi, näidise või sordi koostisosa. Standardproovi säilitatakse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (*Organisation for Economic Co-operation and Development*, edaspidi *OECD*) juhiste kohaselt.

(4) Põllu- ja köögiviljakultuuri liigi tunnuste miinimumnõuded ning järelevalve käigus sordi säilimise kontrollimise nõuded kehtestab põllumajandusminister, arvestades lisaks Euroopa Liidu õigusaktide nõuetele ka CPVO ja UPOV-i registreerimiskatsete juhendite nõudeid.

§ 30. Sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamine

(1) Registripidaja võib taotleja avalduse alusel pikendada sordi sordilehes hoidmise aega kuni kümme aastat sordilehes hoidmise tähtaja möödumise päevale järgnevast päevast alates, kui on kindlaks tehtud, et põllu- või köögiviljakultuuri sort on säilinud.

(2) Sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamiseks esitab taotleja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud avalduse registripidajale kaks aastat enne käesoleva seaduse § 28 lõikes 3 sätestatud tähtpäeva.

(3) Sordi sordilehes hoidmise tähtaja pikendamise või sellest keeldumise otsuse teeb registripidaja sordi säilitamise kontrolli tulemustest teadasaamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

§ 31. Sordi sordilehest väljaarvamine

(1) Sort arvatakse sordilehest välja, kui:

- 1) sort ei ole käesoleva seaduse nõuete kohane;
- 2) sordi sordilehte võtmise taotlemiseks või majanduskatsete tegemiseks on esitatud teadvalt valeandmeid;
- 3) sordi sordilehes hoidmise aasta eest on riigilõiv tasumata;
- 4) sordi sordilehes hoidmise tähtaeg on möödunud;
- 5) sordi taotleja on esitanud sellekohase avalduse.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 või punktis 5 nimetatud asjaolu ilmnemise korral teeb registripidaja sordi sordilehest väljaarvamise otsuse kas punktides 1–3 nimetatud asjaoludest teadasaamisest või punktis 5 nimetatud avalduse saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

§ 32. Tootmiskatse tegemine sellise sordiga, mille sordilehte võtmiseks on esitatud taotlus

(1) Eestis põllukultuuri sordi sordilehte võtmise taotluse või Eestis või teises Euroopa Liidu liikmesriigis köögiviljakultuuri sordi sordilehte võtmise taotluse esitanud isik võib sordi viljelusväärtuse kindlakstegemiseks tootmistingimustes teha selle sordiga tootmiskatse ja tootmiskatse tegemiseks seemet turustada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tootmiskatse tegemiseks vajaliku koguse seemet võib turustada registripidaja loal, mis antakse vastavalt komisjoni otsusele 842/2004/EÜ rakenduseeskirjade kohta, mille

alusel liikmesriigid võivad lubada turule viia nende sortide seemneid, mille kohta on esitatud taotlus riiklikku põllumajandustaimesortide või köögiviljasortide kataloogi kandmiseks (ELT L 362, 9.12.2004, lk 21–27).

(3) Loa saamiseks esitab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik taotluse registripidajale. Registripidaja teeb tootmiskatse tegemise lubamise või sellest keeldumise otsuse taotluse saamisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

(4) [Tootmiskatse tegemiseks lubatud seemne ja seemnekartuli koguste piirmäärad kehtestab põllumajandusminister](#).

§ 33. Põllukultuuride soovitatud sordileht

(1) Sordilehte võetud põllukultuuride sortidest võib registripidaja koostada põllukultuuride soovitatud sordilehe. Soovitatud sordileht on nende põllukultuuride sortide loetelu, millel lisakatsete tegemise tulemusena on kindlaks tehtud majanduslikult paremad omadused kasvatamiseks sõltuvalt taimeliigist kas Eesti mullastiku- ja kliimatingimustes või tehistingimustes.

(2) Sordi võtmiseks põllukultuuride soovitatud sordilehte esitab sordi omanik taotluse registripidajale.

(3) Registripidaja korraldab esitatud taotluse alusel lisakatset. Lisakatsete tegemisega seotud otsesed kulud tasub taotleja talle esitatud arve alusel.

(4) [Põllukultuuride soovitatud sordilehe koostamise nõuded võib kehtestada põllumajandusminister](#).

(5) Põllukultuuride soovitatud sordileht avalikustatakse registripidaja veebilehel ja Taimetoodangu Inspektsiooni ametlikus väljaandes.

§ 34. Puuvilja- ja marjakultuuride ning dekoratiivkultuuride sortide nimekiri

(1) Puuvilja- ja marjakultuuride ning dekoratiivkultuuride tarnija koostab nimekirja enda toodetavate, töödeldavate või turustatavate sortide kohta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nimekirja ei pea koostama, kui sort on:

- 1) tuntud;
- 2) kantud riiklikku sordiregistrisse;
- 3) kaitse all.

(3) [Puuvilja- ja marjakultuuride ning dekoratiivkultuuride sortide nimekirja koostamise nõuded kehtestab põllumajandusminister](#).

3. jagu Sordikaitse

§ 35. Sordikaitse olemus

(1) Sordikaitse alla võetakse sorte kõikidest taimeperekondadest ja -liikidest, kaasa arvatud nende vahelised hübriidid. Sordikaitse alla ei võeta sorti, mis on nõukogu määruse (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, 01.09.1994, lk 1–30) alusel Euroopa Liidu sordikaitse alla võetud.

(2) Sordikaitse annab sordi omanikule ainuõiguse või tema väljastatud litsentsi alusel teisele isikule õiguse kaitsealuse sordi seemet ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali:

- 1) toota;
- 2) turustada;
- 3) importida;
- 4) eksportida;
- 5) hoida enda valduses käesoleva lõike punktides 1–4 nimetatud eesmärgil.

(3) Kaitsealust sorti võib ilma omaniku loata kasutada üksnes:

- 1) teaduslikus uurimistöös ja sordi võrdlemise eesmärgil tehtavates riiklikes katsetes;
- 2) lähtematerjalina uue sordi aretamisel;
- 3) oma tarbeks mittekaubanduslikul eesmärgil.

§ 36. Sordikaitse ulatus

(1) Käesoleva seaduse § 35 lõikes 2 nimetatud kaitsealuse sordi omaniku õigused kehtivad ka sellise sordi suhtes:

- 1) mis on aretatud kaitsealusest sordist tuletamise teel, kui kaitsealune lähtesort ei ole tuletatud sort;
- 2) mis käesoleva seaduse § 11 lõike 1 kohaselt ei ole kaitsealusest sordist selgelt eristatav;
- 3) mille seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisel kasutatakse kaitsealust sorti korduvalt.

(2) Väikeses mahus võib ettevõtja teatud taimeliigi kaitsealuse sordi, välja arvatud hübriidsordi ja sünteetilise sordi seemet ja paljundusmaterjali kasvatada põllumajandussaaduse saamiseks ja seda sel eesmärgil toota kasutamiseks oma ettevõttes ilma litsentsilepingut sõlmimata ja litsentsitasu maksmata.

(3) Väikeses mahus kasvatamine käesoleva seaduse tähenduses on kaitsealuse sordi seemne ja paljundusmaterjali kasvatamine, kui põllukultuuri kasvatamiseks kasutatavat haritavat maad on kuni 10 hektarit, sealhulgas võib kartuli kasvatamiseks kasutatavat haritavat maad olla kuni 1 hektar. Väikeses mahus kasvatamiseks kasutatava haritava maa hulka ei loeta rohumaad, mis on kasutuses või mis on rajatud kavandatuna kasutamiseks kauem kui viis aastat.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taimeliikide loetelu kehtestab põllumajandusminister .

(5) Ettevõtja, kes kasvatab käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel kehtestatud loetelus nimetatud taimeliigi seemet või paljundusmaterjali põllumajandussaaduse saamiseks oma ettevõttes kasutamiseks suuremal maa-alal, kui on sätestatud käesoleva paragrahvi lõikes 3, peab maksma sordi omanikule õiglast tasu. Õiglane tasu peab olema selgelt väiksem sama taimeliigi sordi seemne tootja või paljundusmaterjali tootmisega tegeleva tarnija makstavast litsentsitasust.

(6) Õiglase tasu suurus lepatakse kokku sordi omaniku ja käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ettevõtja või selliseid ettevõtjaid ühendava mittetulundusühingu vahel. Kui tasu suuruses ei ole kokku lepitud, on sordi omanikul õigus selliselt ettevõtjalt nõuda tasu, mis ei ole suurem kui pool sama taimeliigi sordi seemne tootja või paljundusmaterjali tootmisega tegeleva tarnija makstavast litsentsitasu suurusest.

(7) Kaitsealuse sordi väikeses mahus kasvatamisega tegelev ettevõtja ja käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud ettevõtja peavad oma tegevuse kohta arvestust ja teatavad kaitsealusest sordist toodetud seemne või paljundusmaterjali kogused sordi omanikule või registripidajale nende nõudmisel.

§ 37. Sordi kaitse alla võtmise tingimused

Sort võetakse kaitse alla, kui käesoleva seaduse § 10 nõuete kohane sort on uudne ning ei ole Euroopa Liidu sordikaitse alla võetud.

§ 38. Sordi uudsus

(1) Uudne on sort, mille omanik või tema nõusolekul muu isik ei ole sordi seemet, paljundusmaterjali, kultiveerimismaterjali, koostisosi ega taimset materjali registripidajale taotluse esitamise päevaks turustanud ega muul viisil kasutanud kauem kui:

- 1) ühe aasta vältel Eesti Vabariigi territooriumil;
- 2) nelja aasta vältel teise riigi territooriumil;
- 3) puukultuuri ja viinapuu puhul kuue aasta vältel teise riigi territooriumil.

(2) Sort loetakse uudseks ka juhul, kui:

- 1) sorti on turustatud või muul viisil kasutatud omaniku teadmata ja seejuures on rikutud omaniku õigusi;
- 2) sorti on turustatud sordi omandiõiguse üleandmise eesmärgil;
- 3) sordi omanik on sõlminud lepingu sordi seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks, kuid sorti ei ole turustatud ega kasutatud hübriidsordi tootmiseks;
- 4) sorti on lepingu alusel kasutatud teadustöös, sealhulgas katsetes;
- 5) sorti on eksponeeritud erialasel näitusel ja kirjeldatud näitusekataloogis;
- 6) käesoleva lõike punktides 3 ja 4 nimetatud viisil sordi kasutamise käigus toodetud ja koristatud taimset materjali on turustatud kõrvalsaadusena kujul, mis ei võimalda tuvastada sordi sordiehtsust.

§ 39. Sordi kaitse alla võtmise taotluse menetlemine

(1) Sordi kaitse alla võtmine on menetlus, mille käigus registripidaja teeb kindlaks sordi vastavuse sordi eristatavuse, ühtlikkuse, püsivuse, sordi nime ja uudsuse nõuetele, asjaolu, et sort ei ole Euroopa Liidu sordikaitse alla võetud, ning teeb sordi kaitse alla võtmise kohta kande riiklikku sordiregistrisse.

(2) Taotluse sordi kaitse alla võtmiseks esitab sordi omanik. Kui sordil on mitu omanikku, esitavad nad ühise taotluse, näidates selles igaühe osaluse.

(3) Registripidaja avalikustab sordi kaitse alla võtmise taotlused oma veebilehel ja Taimetoodangu Inspektsiooni ametlikus väljaandes.

§ 40. Sordi kaitse alla võtmise taotlemise õiguse üleminek

(1) Sordi kaitse alla võtmise taotlemise õiguse võib sordi omanik kirjaliku kokkuleppega teisele isikule üle anda.

(2) Registripidajale edastatakse kokkuleppe koopia koos andmetega sordi omaniku ning isiku kohta, kellele taotlemise õigus üle anti.

§ 41. Sordi ajutine kaitse

(1) Sordi kaitse alla võtmise taotluse vastuvõtmise päevast alates kuni sordi kaitse alla võtmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on sort ajutise kaitse all.

(2) Ajutise kaitse all olemise ajal kohaldatakse sordi suhtes kaitsealuse sordi kohta käesolevas seaduses sätestatud nõudeid.

§ 42. Prioriteet

(1) Prioriteet on esimesena sordi kaitse alla võtmise taotluse esitanud isiku või tema õigusjärglase eelisõigus taotleda sordile sordikaitset.

(2) Registripidaja määrab sordi kaitse alla võtmise prioriteedi taotluse vastuvõtmise kuupäevaga. Kui samal kuupäeval võtab registripidaja vastu sama sordi kaitse alla võtmiseks mitu taotlust, määrab ta prioriteedi taotluste vastuvõtmise järjekorrast lähtudes.

(3) Kui sama isiku taotlus sama sordi kaitse alla võtmiseks on esitatud ka teises riigis ja sellest ei ole möödunud üle ühe aasta, siis määrab registripidaja taotluse esitaja nõudmisel prioriteedi teise riigi registripidaja poolt sordi kaitse alla võtmise taotluse vastuvõtmise kuupäevast alates. Selleks esitab isik registripidajale teises riigis vastuvõetud sordi kaitse alla võtmise taotluse koopia ja sordi kaitse alla võtmise taotluse tõlke eesti keelde. Koopia õigsust peab olema tõestanud teise riigi registripidaja. Teise riigi registripidajale sordi kaitse alla võtmiseks esitatud taotluse koopia ja tõlke eesti keelde võib esitada taotluse registripidajale esitamise kuupäevast alates kolme kuu jooksul.

§ 43. Vastuväite esitamine

(1) Huvitatud isik võib sordi kaitse alla võtmise taotluse avalikustamisest arvates kuue kuu jooksul esitada registripidajale põhjendatud vastuväite.

(2) Vastuväite võib esitada sordi uudsuse, eristatavuse, ühtlikkuse, püsivuse või sordi kaitse alla võtmise taotlemise õiguse kohta.

(3) Vastuväite esitajal on õigus oma vastuväites toodud asjaolu tõendamiseks saada dokumente registripidajalt.

(4) Registripidaja teavitab taotlejat esitatud vastuväitest selle saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul väljastusteatega tähtkirjaga.

§ 44. Vastus vastuväitele

(1) Taotleja esitab kirjalikult oma seisukoha vastuväite suhtes vastuväite saamisest arvates kolme kuu jooksul, märkides, kas ta soovib jätta taotluse muutmata, taotlust muuta või selle tagasi võtta. Vajaduse korral võib registripidaja tähtaega pikendada.

(2) Registripidaja edastab vastuse vastuväite esitajale selle saamisest arvates kümne tööpäeva jooksul väljastusteatega tähtkirjaga.

(3) Vastuväite esitaja teatab vastuse saamisest arvates 30 päeva jooksul kirjalikult, kas ta jätab vastuväite jõusse või võtab selle tagasi. Kui vastuväite esitaja ei ole tähtajaks teatanud, kas ta soovib vastuväite jõusse jätta või võtab selle tagasi, loetakse vastuväide tagasivõetuks.

(4) Kui taotleja ei ole vastuväitele tähtajaks vastanud, loetakse tema esitatud sordi kaitse alla võtmise taotlus tagasivõetuks.

§ 45. Vastuväite kohta otsuse tegemine

Registripidaja teeb otsuse vastuväite rahuldamise, uute registreerimiskatsete korraldamise või vastuväite rahuldamata jätmise kohta käesoleva seaduse § 44 lõikes 3 sätestatud tähtpäevast alates 30 tööpäeva jooksul.

§ 46. Sordi kaitse alla võtmine või sellest keeldumine

(1) Kui sort vastab käesolevas seaduses sätestatud tingimustele, teeb registripidaja sordi kaitse alla võtmise otsuse ning samal päeval sellekohase kande riiklikku sordiregistrisse.

(2) Kui sort ei vasta käesolevas seaduses sätestatud tingimustele, teeb registripidaja sordi kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse, mille tegemise päevast alates lõpeb sordi ajutine kaitse.

(3) Riiklikku sordiregistrisse kantud sort, välja arvatud viinapuu ja puukultuuri sort, on sordikaitse all 25 aastat sordi kaitse alla võtmise otsuse tegemise päevast alates. Riiklikku sordiregistrisse kantud viinapuu ja puukultuuri sort on sordikaitse all 30 aastat sordi kaitse alla võtmise otsuse tegemise päevast alates.

(4) Sordikaitse kehtivus peatub sordi Euroopa Liidu sordikaitse all oleku ajaks.

(5) Kaitsealune sort peab sordikaitse kehtivusaja jooksul säilima. Sordikaitse alla võetud sordi säilimise tagab sordi omanik. Sordi omanikul on sordi säilitamisel samasugused kohustused kui sordilehte võetud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilitajal.

§ 47. Kaitsealuse sordi tunnistus

(1) Registripidaja väljastab kaitse alla võetud sordi omanikule kaitsealuse sordi tunnistuse sordi kaitse alla võtmise otsuse ja riiklikku sordiregistrisse sellekohase kande tegemisest arvates kümne tööpäeva jooksul. Kaitsealuse sordi tunnistus kehtib sordi kaitse all oleku aja jooksul.

(2) Kaitsealuse sordi tunnistus asendab sorditunnistust sordi puhul, mis võetakse sordikaitse alla vahetult pärast registreerimist.

(3) [Kaitsealuse sordi tunnistuse sisu nõuded kehtestab põllumajandusminister](#) .

§ 48. Sordikaitse kehtivusaja pikendamine

(1) Sordikaitse kehtivusaega võib registripidaja sordi omaniku kirjaliku avalduse alusel pikendada kuni viie aasta võrra sordikaitse kehtivusaja lõppemise päevale järgnevast päevast alates, kui sort on jätkuvalt käesoleva seaduse nõuete kohane.

(2) Sordikaitse kehtivusaja pikendamiseks esitab sordi omanik avalduse registripidajale kaks aastat enne sordikaitse kehtivusaja lõppemist.

(3) Sordikaitse kehtivusaja pikendamise või sellest keeldumise otsuse teeb registripidaja vähemalt 20 tööpäeva enne sordikaitse kehtivusaja lõppemist.

§ 49. Sordikaitse kehtivuse lõpetamine

(1) Registripidaja teeb sordi kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse, kui:

- 1) sordi omanik on selleks esitanud registripidajale kirjaliku avalduse;
- 2) ettekirjutust ei ole täidetud ettekirjutuses määratud tähtpäevaks;
- 3) selleks ettenähtud tähtaja jooksul ei ole esitatud uut sordinime ettepanekut;
- 4) sort ei ole säilinud;
- 5) sordi sordikaitse all hoidmise eest ei ole tasutud riigilõivu.

(2) Sordi omanik märgib esitatud avalduses, millal ta soovib sordikaitse lõpetada, selle puudumise korral loetakse sordikaitse lõpetamise ajaks avalduse saamise kuupäev.

(3) Registripidaja teeb sordi kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamise otsuse järelevalveametniku ettepanekul kas käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud avalduse saamisest, punktides 2 või 4 nimetatud asjaoludest teada saamisest või punktis 3 nimetatud tähtaja möödumisest arvates 30 tööpäeva jooksul ja teeb sellekohase kande riiklikku sordiregistrisse.

§ 50. Sordikaitse kehtivuse lõpetamine tagasiulatuvalt

(1) Registripidaja teeb sordi kaitse alla võtmise otsuse tagasiulatuvalt kehtetuks tunnistamise otsuse omal algatusel või huvitatud isiku avalduse alusel, kui pärast sordi kaitse alla võtmist selgub, et:

- 1) sort ei vastanud kaitse alla võtmise prioriteedi kindlaksmääramise momendil uudsuse või eristatavuse nõudele;
- 2) sort, mis võeti kaitse alla sordikaitse taotleja esitatud dokumentide ja välisriigi asjaomase pädeva asutuse tehtud registreerimiskatsete tulemuste alusel, ei vastanud ühtlikkuse või püsivuse nõudele;
- 3) kaitsealuse sordi tunnistus anti välja isikule, kellel ei olnud sordikaitse taotlemise õigust.

(2) Registripidaja teeb sordi kaitse alla võtmise otsuse tagasiulatuvalt kehtetuks tunnistamise otsuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu tõendamiseks arvates 30 tööpäeva jooksul ja teeb sellekohase kande riiklikku sordiregistrisse.

(3) Sordi kaitse alla võtmise otsuse tagasiulatuvalt kehtetuks tunnistamise korral tunnistatakse sordikaitse kehtetuks algusest peale.

§ 51. Kaitsealuse sordi omaniku õiguste üleminek

- (1) Kaitsealuse sordi omanik võib talle kuuluvad sordi omaniku õigused üle anda teisele isikule.
- (2) Füüsilisest isikust sordi omaniku surma või juriidilisest isikust sordi omaniku lõppemise korral lähevad sordi omaniku õigused üle pärijale või õigusjärglasele.
- (3) Kaitsealuse sordi omaniku andmete muutmiseks registris esitab isik, kellele sordi omaniku õigused üle lähevad, registripidajale avalduse, millele on lisatud üleminekut tõendav dokument või selle ametlikult kinnitatud ära kiri.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avaldus esitatakse registripidajale tehingus määratud, pärimisõiguse tekkimise või õigusjärgluse tekkimise päevast alates ühe aasta jooksul. Kui sordi omaniku õigused lähevad üle kohtuotsuse alusel, esitatakse avaldus registripidajale kohtuotsuse jõustumisest arvates 30 tööpäeva jooksul.
- (5) Registripidaja teeb asjakohase registrikande käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud avalduse saamisest arvates viie tööpäeva jooksul.
- (6) Sordi omaniku õigused loetakse teisele isikule ülelainuks tehingu või kohtuotsuse järgi määratud ülemineku päevast, pärimisõiguse või õigusjärgluse tekkimise päevast alates.
- (7) Isik, kellele sordi omaniku õigused on üle läinud käesolevas paragrahvis sätestatud alustel ja korras, võib sordi omaniku õigusi kasutama hakata käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud registrikande tegemise päevast alates.

4. jagu Litsents ja sundlitsents

§ 52. Litsents

- (1) Kaitsealuse sordi omanik (litsentsiandja) võib käesoleva seaduse § 35 lõikes 2 nimetatud sordi omaniku õigusi anda teisele isikule (litsentsisaaja) kirjaliku litsentsilepinguga (edaspidi *litsents*).
- (2) Kui kaitsealuse sordi omaniku õigused lähevad üle teisele isikule, lähevad sellele isikule üle ka litsentsist tulenevad õigused ja kohustused.

§ 53. Sundlitsents

- (1) Sundlitsents on lihtlitsents, mille annab põllumajandusminister, kui kaitsealuse sordi omanik keeldub litsentsi andmast, isikule, kes on huvitatud kaitsealuse sordi kasutamisest ja on suuteline seda tegema:
 - 1) kui kaitsealust sorti on vaja kasutada avalikes huvides või
 - 2) kui litsentsiandja ei ole sordi kaitse alla võtmisest arvates kolme aasta jooksul kasutanud seda sorti ise ega andnud teisele isikule litsentsi selle sordi kasutamiseks.
- (2) Sundlitsentsi saamiseks esitab kaitsealuse sordi kasutamisest huvitatud isik põllumajandusministrile asjakohase taotluse.
- (3) Sundlitsentsi saamiseks esitatud taotlusele märgitakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolusid tõendavad andmed.

§ 54. Sundlitsentsi andmine

- (1) Põllumajandusminister hindab sundlitsentsi väljastamise põhjendatust sundlitsentsi saamiseks esitatud taotluse andmete alusel.
- (2) Põllumajandusminister teeb otsuse sundlitsentsi väljastamise või väljastamisest keeldumise kohta taotluse saamisest arvates 30 tööpäeva jooksul.
- (3) Sundlitsentsist tulenev kaitsealuse sordi kasutusõigus tekib litsentsisaajal riiklikku sordiregistrisse asjakohase kande tegemise päevast alates.
- (4) Sundlitsentsi andmine ei takista sordi omanikku kaitsealust sorti kasutamast ega teisele isikule litsentsi andmast.

§ 55. Sundlitsentsi tingimused

- (1) Sundlitsentsi märgitakse üleantavate kaitsealusest sordist tulenevate õiguste teostamise ulatus ja territoorium ning nähakse ette litsentsitasu suurus, mille litsentsisaaja on kohustatud tasuma kaitsealuse sordi omanikule. Litsentsitasu suuruse määramisel juhindutakse asjaomase taimeliigi puhul rakendatavast keskmisest litsentsitasu

määrast. Tuletatud sordi kasutamiseks antava sundlitsentsi puhul nähakse ette tasu maksmine ka kaitsealuse lähtesordi omanikule.

(2) Sellise kaitsealuse sordi omanik, mille kasutamiseks on väljastatud sundlitsents, on kohustatud tasu eest litsentsisaajale üle andma selle sordi seemet või paljundusmaterjali sordi paljundamiseks vajalikus koguses analoogilise sordi turuhinnaga.

(3) Sundlitsents antakse välja tähtajaga kahest kuni nelja aastani. Kui sundlitsentsi väljaandmise tinginud asjaolud kestavad ka sundlitsentsi tähtaja lõppemise ajal, on põllumajandusministril õigus litsentsisaaja taotluse alusel anda sundlitsents veel neljaks aastaks.

§ 56. Sundlitsentsi lõpetamine

Põllumajandusminister tunnustab sundlitsentsi enne sundlitsentsi tähtaja lõppemist kehtetuks, kui:

- 1) litsentsisaaja rikub sundlitsentsi tingimusi;
- 2) sundlitsentsi andmise vajadus on ära langenud.

5. jagu

Riiklik sordiregister

§ 57. Riikliku sordiregistri asutamine ja selle tegevuse korraldamine

(1) Riiklik sordiregister (edaspidi register) on põllumajandusministri ettepanekul Vabariigi Valitsuse asutatud riiklik register. Registri pidamise põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus.

(2) Registri vastutav töötleja on Põllumajandusministeerium ja volitatud töötleja on Taimetoodangu Inspeksioon.

§ 58. Registrisse kantavad andmed

- (1) Registrisse kantakse käesolevas seaduses ettenähtud andmed sordi kohta.
- (2) Kanne registrisse tehakse esitatud taotluse või registripidaja otsuse alusel.

§ 59. Registrikande tegemisest keeldumine

Registripidaja keeldub registrisse kande tegemisest, kui:

- 1) riigilõiv on tasumata;
- 2) taotleja on esitanud registripidajale või järelevalveametnikule teadvalt valeandmeid või on mõjutanud registripidajat või järelevalveametnikku õigusvastasel viisil.

§ 60. Registrikande muutmine

(1) Registrikande tegemise aluseks olnud andmete muutumise korral teavitab isik registripidajat kirjalikult andmete muutmise arvestes 14 päeva jooksul.

(2) Registripidaja teeb registrikande muutmise otsuse asjakohase teatise saamisest arvestes viie tööpäeva jooksul.

§ 61. Registrisse kantud andmete kaitse ja avalikustamine

(1) Registrisse kantud andmed, välja arvatud avalikustamisele mittekuuluvad andmed, on avalikud ja need avaldatakse registripidaja veebilehel, samuti võib neid avaldada paberkandjal, arvestades mõlemal juhul isikuandmete kaitse seaduse nõudeid.

(2) Avalikustamisele mittekuuluvate andmete ja isikuandmete kaitse seaduses nimetatud eraeluliste isikuandmete kättesaadavus on piiratud ning neid võivad ametialaselt kasutada järelevalveasutuse juht ja tema määratud järelevalveametnik.

(3) Avalikustamisele mittekuuluvad andmed käesoleva seaduse tähenduses ei saa olla andmed, mis käsitlevad sordi ohtlikkust keskkonnale, inimese tervisele või taimetervisele.

(4) Registriandmeid säilitatakse alaliselt.

3. peatükk

TOOTMINE JA SERTIFITSEERIMINE

§ 62. Tootmine

(1) Seemne või paljundusmaterjali tootmine käesoleva seaduse tähenduses on seemne või paljundusmaterjali paljundamine vegetatiivsel või muul viisil, töötlemine, säilitamine ja pakendamine turustamise eesmärgil.

(2) Kultiveerimismaterjali tootmine käesoleva seaduse tähenduses on metsapuude turustamisotstarbelise seemnepartii moodustamine ning istutusmaterjali kasvatamine seemnest, taimeosast või taimest.

§ 63. Paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnija

Paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnija käesoleva seaduse tähenduses on taimekaitseseaduse alusel taimetervise registrisse kantud füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb kas paljundus- või kultiveerimismaterjali paljundamise, tootmise, säilitamise, töötlemise või turustamisega.

§ 64. Nõuded paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnijale

(1) Isikul peab kultiveerimismaterjali tootmiseks ja taimeliigi mikropaljundamiseks olema tegevusluba.

(2) Paljundus- ja kultiveerimismaterjali tarnija võtab tarvitusele kõik vajalikud meetmed, et tagada paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootmine käesoleva seaduse nõuete kohaselt ning nõuetekohane paljundus- ja kultiveerimismaterjal.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud nõude täitmiseks määrab aiakultuuri paljundusmaterjali tarnija ja kultiveerimismaterjali tarnija, kes tegeleb metsapuude taimede tootmisega, tulenevalt tootmismeetodist kindlaks tootmise olulised kriitilised punktid ja nendes rakendatavad meetmed, dokumenteerib need ja tagab nende meetmete rakendamise (edaspidi *enesekontrollisüsteem*).

(4) Kultiveerimismaterjali tarnija enesekontrollisüsteem peab järgima kultiveerimismaterjali tootmismeetodit ning sisaldama nõudeid ja tegevuskava kultiveerimismaterjali kvaliteeti vähendavate ja ohtlike taimekahjustajate ennetamiseks ning taimede kvaliteedi hindamiseks.

(5) [Aiakultuuri paljundusmaterjali tarnija enesekontrollisüsteemi nõuded kehtestab põllumajandusminister](#) .

(6) Metsapuude taimede tootmisega tegeleva kultiveerimismaterjali tarnija enesekontrollisüsteemi [nõuded kehtestab keskkonnaminister](#) .

§ 65. Nõuded tootmise ning tootmiseks kasutatava maatüki, hoone, rajatise ja taimse materjali kohta

(1) Tarnija tagab, et paljundus- või kultiveerimismaterjali toodetakse:

1) tootmiseks kasutataval maatükil, hoones või rajatises, välistades taime saastumise ohtliku või toodetava taimeliigi kvaliteeti vähendava taimekahjustajaga;

2) kultiveerimismaterjali puhul selleks sobiva tehnoloogia abil;

3) taimeliigi mikropaljundamise korral nõuetekohases laboratooriumis.

(2) Mikropaljundamise teel toodetud paljundus- ja kultiveerimismaterjal peab olema liigi- ja sordiehtne.

(3) Metsapuude seemne seemlas tootmise korral kasutatakse seemla rajamiseks Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse tunnustatud plusspuude järglasi.

(4) [Taimeliigi või -liikide grupi seemne või paljundusmaterjali kvaliteeti vähendavate taimekahjustajate loetelu ja nende esinemise piirmäära kehtestab põllumajandusminister](#) .

(5) Nõuded paljundusmaterjali mikropaljundamise ja laboratooriumi kohta [kehtestab põllumajandusminister](#) .

(6) Nõuded kultiveerimismaterjali mikropaljundamiseks kasutatava laboratooriumi kohta [kehtestab keskkonnaminister](#) .

(7) [Seemne ja paljundusmaterjali tootmise nõuded kehtestab põllumajandusminister](#) .

(8) Hübrüidsordi seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali ristlusvanemate ja paljundus- või kultiveerimismaterjali pookealuste tootmise suhtes kohaldatakse käesolevas paragrahvis sätestatud nõudeid.

§ 66. Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusluba ja selle väljastamise kord

(1) Isik, kes soovib tegeleda kultiveerimismaterjali tootmisega, esitab tegevusloa saamiseks Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskusele sellekohase taotluse. Isikul peab olema tegevusluba enne kultiveerimismaterjali tootmise alustamist.

(2) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa väljastamise otsustamiseks hindab Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus isiku ja tema ettevõtte vastavust käesoleva seaduse nõuetele nii taotluse alusel kui ka ettevõttes kohapeal, lähtudes kultiveerimismaterjalist, mille tootmist isik alustada soovib. Ettevõtte kohapealse kontrollimise kohta koostab järelevalveametnik kontrollakti.

(3) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa väljastamise või sellest keeldumise otsuse teeb Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus taotluse saamisest arvates 15 tööpäeva jooksul.

(4) Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus keeldub taotlejale tootmise tegevusloa väljastamisest, kui:

- 1) ettevõtte ei ole nõuetekohane;
- 2) taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid;
- 3) taotleja on mõjutanud järelevalveametnikku õigusvastasel viisil.

(5) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusluba kehtib viis aastat. Tegevusloa kehtivusaega võib Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus pikendada tegevusloa omaja kirjaliku taotluse alusel kuni viie aasta võrra tegevusloa kehtivusaja lõppemisele järgnevast päevast alates, kui tegevusloa omaja ja tema ettevõtte on jätkuvalt käesoleva seaduse nõuete kohased.

(6) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivusaja pikendamiseks esitab tegevusloa omaja taotluse Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskusele vähemalt 30 päeva enne loa kehtivusaja lõppemist. Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus teeb tegevusloa väljastamise või sellest keeldumise otsuse taotluse saamisest arvates 15 tööpäeva jooksul.

(7) Kui kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa omaja soovib tegeleda teise metsapuu liigi kultiveerimismaterjali kasvatamisega, kui see, mille tootmiseks on tegevusluba väljastatud, peab ta taotlema kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa muutmist.

(8) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa taotluse ja tegevusloa sisu nõuded [kehtestab keskkonnaminister](#) .

§ 67. Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivuse peatamine

(1) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivus peatatakse osaliselt või täielikult kuni:

- 1) käesoleva seaduse rikkumise asjaolude selgumiseni;
- 2) ettekirjutuse täitmiseni, kui ettevõttes ei ole seal ajutiselt valitsevate olude tõttu võimalik tagada toodetava või vahendatava kultiveerimismaterjali nõuetekohasust.

(2) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivuse osalise või täieliku peatamise otsuse teeb Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teadasaamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

(3) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivuse peatamisest teadasaamisest alates peatab tarnija kultiveerimismaterjali tootmise otsuses määratud ulatuses.

(4) Tarnija teavitab järelevalveasutust kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivuse peatamise põhjuseks olnud asjaolu kõrvaldamisest. Järelevalveasutus kontrollib esitatud teabe õigsust.

(5) Kui kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivuse peatamise aluseks olnud asjaolu on kõrvaldatud, taastab Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtivuse.

§ 68. Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusluba tunnistatakse osaliselt või täielikult kehtetuks, kui tarnija:

- 1) on esitanud sellekohase avalduse;
- 2) on esitanud järelevalveasutusele teadvalt valeandmeid või on mõjutanud järelevalveametnikku õigusvastasel viisil;
- 3) on korduvalt jätnud järelevalve ajal avastatud puudused ettekirjutuses määratud tähtpäevaks kõrvaldamata;
- 4) ei suuda ettevõttes valitsevate füsioloogiliste tõttu täita käesolevast seadusest tulenevaid nõudeid;
- 5) on tegevuse lõpetanud.

(2) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistamise otsuse teeb Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teadasaamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

(3) Kultiveerimismaterjali tootmise tegevusloa kehtetuks tunnistamisest teadasaamisest alates peatab tarnija kultiveerimismaterjali tootmise otsuses näidatud ulatuses.

§ 69. Taimeliigi mikropaljundamise tegevusluba ja selle väljastamise kord

(1) Isik, kes soovib tegeleda taimeliigi mikropaljundamisega, esitab taotluse tegevusloa saamiseks paljundusmaterjali puhul Taimetoodangu Inspeksioonile ja metsapuude taimede puhul Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskusele (edaspidi mõlemad koos *järelevalveasutus*). Isikul peab olema kultiveerimismaterjali tootmise tegevusluba enne metsapuude taimede mikropaljundamise alustamist.

(2) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa väljastamise otsustamiseks hindab järelevalveasutus isiku ja tema ettevõtte vastavust käesoleva seaduse nõuetele nii taotluse alusel kui ka ettevõttes kohapeal, lähtudes taimeliigist, mille mikropaljundamist isik alustada soovib. Ettevõtte kohapealse kontrollimise kohta koostatakse kontrollakt.

(3) Kui ettevõtte on nõuetekohane, väljastab järelevalveasutus taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa.

(4) Järelevalveasutus keeldub taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa väljastamisest, kui:

- 1) ettevõtte ei ole nõuetekohane;
- 2) taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid;
- 3) taotleja on mõjutanud järelevalveametnikku õigusvastasel viisil.

(5) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa väljastamise või sellest keeldumise otsuse teeb järelevalveasutus taotluse saamisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

(6) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusluba kehtib kolm aastat. Tegevusloa kehtivusaega võib järelevalveasutus tegevusloa omaja kirjaliku taotluse alusel pikendada kuni kolme aasta võrra tegevusloa kehtivusaja lõppemisele järgnevast päevast alates, kui tegevusloa omaja ja tema ettevõtte on jätkuvalt käesoleva seaduse nõuete kohased.

(7) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtivusaja pikendamiseks esitab tegevusloa omaja järelevalveasutusele taotluse vähemalt 30 päeva enne loa kehtivusaja lõppemist. Tegevusloa kehtivusaja pikendamise taotlust menetletakse tegevusloa saamise taotlusega samas korras ja sama tähtaja jooksul.

(8) Kui taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa omaja soovib tegeleda teise taimeliigi mikropaljundamisega kui see, mille mikropaljundamiseks on tegevusluba väljastatud, peab tarnija taotlema mikropaljundamise tegevusloa muutmist.

§ 70. Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtivuse peatamine

(1) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtivus peatatakse osaliselt või täielikult kuni:

- 1) käesoleva seaduse rikkumise asjaolude selgumiseni;
- 2) ettekirjutuse täitmiseni, kui ettevõttes ei ole seal ajutiselt valitsevate olude tõttu võimalik tagada toodetava või vahendatava paljundus- ja kultiveerimismaterjali nõuetekohasust.

(2) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtivuse osalise või täieliku peatamise otsuse teeb järelevalveasutus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teadasaamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

(3) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtivuse peatamisest teadasaamisest alates peatab tarnija taimeliigi mikropaljundamise otsuses näidatud ulatuses.

(4) Tarnija teavitab järelevalveasutust taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtivuse peatamise põhjuseks olnud asjaolu kõrvaldamisest. Järelevalveasutus kontrollib esitatud teabe õigsust.

(5) Kui taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtivuse peatamise aluseks olnud asjaolu on kõrvaldatud, taastab järelevalveasutus taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtivuse.

§ 71. Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusluba tunnistatakse osaliselt või täielikult kehtetuks, kui tarnija:

- 1) on esitanud sellekohase avalduse;
- 2) on esitanud järelevalveasutusele teadvalt valeandmeid või on mõjutanud järelevalveametnikku õigusvastasel viisil;
- 3) on korduvalt jätnud järelevalve ajal avastatud puudused ettekirjutuses määratud tähtpäevaks kõrvaldamata;
- 4) ei suuda ettevõttes valitsevate psüüolude tõttu täita käesolevast seadusest tulenevaid nõudeid;
- 5) on tegevuse lõpetanud.

(2) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa osalise või täieliku kehtetuks tunnistamise otsuse teeb järelevalveasutuse juht käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teadasaamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

(3) Taimeliigi mikropaljundamise tegevusloa kehtetuks tunnistamisest teadasaamisest alates lõpetab tarnija taimeliigi mikropaljundamise otsuses näidatud ulatuses.

§ 72. Nõuded söödakultuuride seemnete segu tootvale isikule

(1) Selle isiku ettevõttes, kes soovib tegeleda söödakultuuride seemnete segu tootmisega, peavad olema selle tootmiseks sobivad seadmed, vahendid ja muu vajalik varustus. Ettevõttes peab olema koostatud söödakultuuride seemnete segu tootmise tehnoloogiline skeem ja kirjeldus ning määratud töötaja, kelle tööülesandeks on tagada tehnoloogilise skeemi ja kirjelduse kohane tootmine.

(2) Isik, kes soovib tegeleda söödakultuuride seemnete segu tootmisega, teatab oma tegevusest Taimetoodangu Inspeksioonile. Avaldus esitatakse vähemalt 30 päeva enne söödakultuuride seemnete segu tootmise alustamist, muutmist või lõpetamist.

(3) Taimetoodangu Inspeksioon avalikustab andmed söödakultuuride seemnete segu tootmisega tegeleva isiku, tema ettevõtte, toodetava söödakultuuride seemnete segu nime, segu koostises olevate söödakultuuri taime liikide ja sortide kohta oma veebilehel. Samas antakse söödakultuuride seemnete segule kordumatu kood, mis tähistab seemnete segu partii numbrit, milles on märgitud seemnete segu liigiline ja sordiline koostis.

(4) Söödakultuuride seemnete segu tootmisega tegelev isik peab arvestust tootmises kasutatavate taime liikide, sortide ja koguste, toodetud segu koguste ning segu koostises olevate liikide ja sortide üle.

§ 73. Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali sertifitseerimine

(1) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimine on selle põlvnemise, liigi- ja sordiehtsuse ning -puhtuse ja kvaliteedi ning taimetervisenõuetele vastavuse kontrollimine rahvusvaheliselt kehtestatud nõuete kohaselt, seemne ja seemnekartuli puhul ka pakendite sulgemine ja märgistamine Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalve all. Sõltuvalt taimeliigist või -liikide grupist tehakse sertifitseerimise käigus põldtunnustamine, proovide analüüsimine ning järelkontrolli põldkatsed.

(2) Põldtunnustamine on seemne ja paljundusmaterjali põlvnemise ning kasvava taimiku liigi- ja sordiehtsuse ning liigi- ja sordipuhtuse kindlakstegemine.

(3) Põldtunnustamist teeb järelevalveametnik või selleks ettenähtud liikide ja kategooriate puhul volitatud põldtunnustaja.

(4) Proovi võtab järelevalveametnik või järelevalveasutuse volitatud proovivõtja.

(5) Proovide suurused ning nõuded seemne ja paljundusmaterjali nõuetekohasuse kindlakstegemiseks kehtestab põllumajandusminister .

(6) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimine käesoleva seaduse tähenduses on metsapuude seemnete analüüsimine akrediteeritud laboratooriumis rahvusvaheliselt tunnustatud meetodi kohaselt, muu taimse materjali kehtestatud kvaliteedinõuetele vastavuse ja päritolu kindlakstegemine ning kultiveerimismaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi väljastamine Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse poolt, samuti sertifitseeritud seemne müügi pakendi sulgemine Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse järelevalve all.

(7) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimise korra ning nõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab põllumajandusminister .

(8) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimise korra kehtestab keskkonnaminister .

§ 74. Sertifitseerimise korraldamine ja ulatus

(1) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimise korraldab seemne või paljundusmaterjali sordi omaniku, esindaja või säilitaja taotluse alusel Taimetoodangu Inspeksioon. Kultiveerimismaterjali sertifitseerimise korraldab kultiveerimismaterjali tootmise või turustamisega tegeleva tarnija taotluse alusel Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus.

(2) Sertifitseeritakse sordilehte või EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehte võetud sordi seemet ja seemnekartulit, tuntud, riiklikku sordiregistrisse kantud või kaitse alla võetud puuvilja- ja marjakultuuride sortide paljundusmaterjali ning kultiveerimismaterjali.

(3) Sordi sordilehest väljaarvamise korral sertifitseeritakse ja on lubatud turustada selle seemet ja seemnekartulit väljaarvamise aastast arvates kolmanda aasta 30. juunini.

(4) Sertifitseeritava hübriidsordi seemne ja paljundusmaterjali puhul peavad seemne või paljundusmaterjali tootmiseks kasutatav ristlusvanem ja sordi koostisosa olema sertifitseeritud.

(5) Sertifitseeritavate põllu- ja aiakultuuri liikide loetelu kehtestab põllumajandusminister .

(6) Sertifitseeritavate metsapuude liikide loetelu kehtestab keskkonnaminister .
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 75. Sertifitseerimist tõendav dokument ja selle kehtivus

(1) Sertifitseeritud seemne- ja paljundusmaterjali partii kohta väljastab Taimetoodangu Inspeksioon ja sertifitseeritud kultiveerimismaterjali partii kohta Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus sertifitseerimist tõendava dokumendi.

(2) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi sisu nõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab põllumajandusminister .

(3) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi sisu nõuded kehtestab keskkonnaminister .

(4) Põllu- ja aiakultuuri seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivusaja taimeliikide ja -liikide gruppide kaupa kehtestab põllumajandusminister .

(5) Kultiveerimismaterjali sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivuse määrab dokumendi väljastaja sõltuvalt kultiveerimismaterjali partii kvaliteedist.

(6) Seemne sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivusaega võib seemnepartii omaniku taotlusel pikendada. Selleks esitab seemnepartii omanik hiljemalt 30 päeva enne sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivusaja lõppemist Taimetoodangu Inspeksioonile või kultiveerimismaterjali puhul Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskusele sellekohase taotluse.

(7) Kui seemnepartii on sertifitseeritud seemne idanevuse kohta kehtestatud nõuete kohane, pikendab Taimetoodangu Inspeksioon või Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus sertifitseerimist tõendava dokumendi kehtivust, tehes sellele kehtivusaja pikendamise kohta märke.

§ 76. Muu seeme ning paljundus- ja kultiveerimismaterjal

(1) Muu seeme käesoleva seaduse tähenduses on sertifitseeritava taimeliigi turustada lubatud nõuetekohane standard- või tarbeseeme või sertifitseerimisele mittekuuluva taimeliigi nõuetekohane seeme.

(2) Muu paljundus- ja kultiveerimismaterjal käesoleva seaduse tähenduses on sertifitseeritava taimeliigi sertifitseerimata ja sertifitseerimisele mittekuuluva taimeliigi nõuetekohane paljundus- ja kultiveerimismaterjal.

(3) Muu seemne vastavuse kvaliteedinõuetele tagab tootja või turustaja. Muu paljundus- ja kultiveerimismaterjali vastavuse kvaliteedinõuetele tagab tarnija.

(4) Muu seemne ja paljundusmaterjali kvaliteedinõuded taimeliigi või -liikide grupi kaupa kehtestab põllumajandusminister .

(5) Muu kultiveerimismaterjali kvaliteedinõuded kehtestab keskkonnaminister .

(6) Hübridsordi seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali puhul kohaldatakse käesolevas paragrahvis sätestatud kvaliteedinõudeid kõigi seemne või paljundusmaterjali tootmiseks kasutatavate ristlusvanemate ja sordi koostisosade suhtes.

§ 77. Tootmise kohta arvestuse pidamine

(1) Paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisega tegelev tarnija:

1) peab tema kasutuses oleva paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutatava maatüki kohta maakasutuskava või veeseaduses kehtestatud põlluraamatut;

2) omab hoone või rajatise paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks kasutamise korral selle kasutuskava.

(2) Maakasutuskava on paber kandjal või digitaalselt peetav andmete kogum, mis sisaldab kasutaja andmeid, maavalduse kaarti ning hooneid ja rajatise kirjeldavaid andmeid nagu andmed pindala ja toodetavate taimekultuuride kohta. Digitaalseid andmeid peab vajaduse korral olema võimalik paber kandjal taasesitada.

(3) Seemne tootja peab põlluraamatut.

(4) Seemne tootja ning paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisega tegelev tarnija peab seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmise kohta kehtestatud nõuete täitmise üle täpset arvestust. Seemne tootmist käsitlevaid dokumente säilitatakse viis aastat ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootmist käsitlevaid dokumente säilitatakse kolm aastat.

4. peatükk

VOLITATUD PÕLDTUNNUSTAJA JA VOLITATUD SEEMNEPROOVI VÕTJA

§ 78. Volitatud põldtunnustaja

(1) Volitatud põldtunnustaja (edaspidi *põldtunnustaja*) on füüsiline isik, kellele on käesoleva seadusega sätestatud korras antud volitus teha põldtunnustamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud põldtunnustaja:

- 1) teeb vajalikud toimingud Taimetoodangu Inspeksiooni kehtestatud korras ja järelevalve all;
- 2) kinnitab volituse saamiseks oma allkirjaga, et täidab talle antud juhiseid ega saa toimingute tegemisest kasu.

§ 79. Nõuded põldtunnustaja õiguste taotlejale

Põldtunnustaja õiguste taotleja:

- 1) on põllumajandusharidusega;
- 2) omab volitusega seotud ülesannete täitmiseks vajalikke vahendeid;
- 3) on võimeline tegutsema erapooletult ja andma seemnepõllu kohta tegelikule olukorrale vastavaid hinnanguid.

§ 80. Põldtunnustaja koolitus

Põldtunnustaja peab olema läbinud järelevalveametnikuga samadel alustel Taimetoodangu Inspeksiooni korraldatud koolituse.

§ 81. Põldtunnustaja volituse taotlemine

(1) Põldtunnustaja volituse saamiseks esitab taotleja Taimetoodangu Inspeksioonile:

- 1) avalduse volituse saamiseks;
- 2) eluloolised andmed ja töökäigu kirjelduse;
- 3) haridust tõendava dokumendi koopia.

(2) Taimetoodangu Inspeksioon vaatab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumendid läbi ja hindab taotleja vastavust põldtunnustajale esitatud nõuetele. Taimetoodangu Inspeksioonil on õigus kontrollida taotleja esitatud dokumentide õigsust ning vajaduse korral nõuda lisaandmeid ja -dokumente.

§ 82. Põldtunnustaja volituse andmine

(1) Põldtunnustaja volituse annab ja haldusülesande täitmiseks halduslepingu sõlmib Taimetoodangu Inspeksioon.

(2) Taimetoodangu Inspeksioon otsustab taotlejale volituse andmise või sellest keeldumise pärast seda, kui taotleja on läbinud käesoleva seaduse §-s 80 nimetatud koolituse.

§ 83. Põldtunnustaja õigused

(1) Põldtunnustajal on vastavalt oma volituse ulatusele õigus:

- 1) pääseda juurde põldtunnustamiseks vajalikule teabele ja dokumentidele;
- 2) koostada põldtunnustamisakte;
- 3) kasutada põldtunnustamise tegemiseks tehnilisi vahendeid;
- 4) teha oma tegevuspiirkonna järelevalveametnikule ettepanek põldtunnustatava seemnepõllu järelkontrolli tegemiseks.

(2) Põldtunnustajal on õigus volitusest loobuda, teatades sellest Taimetoodangu Inspeksioonile posti teel lihtkirjaga vähemalt 30 päeva ette.

§ 84. Põldtunnustaja kohustused

Põldtunnustaja on kohustatud:

- 1) täitma erapooletult temale volitusega pandud ülesanded;
- 2) tagama põldtunnustamisakti ja muu dokumendi õiguspärase, nõuetekohase ja korrektse vormistamise;
- 3) hoidma talle põldtunnustamisel teatavaks saanud äri- ja ametisaladust;
- 4) tagama põldtunnustamisakti üleandmise oma tegevuspiirkonna järelevalveametnikule kümne tööpäeva jooksul, talivilja puhul viie tööpäeva jooksul põldtunnustamisest arvates;
- 5) andma pärast volituse lõppemist käesoleva lõike punktis 4 nimetatud dokumendi üle Taimetoodangu Inspeksioonile;

6) esitama Taimetoodangu Inspeksioonile tema nõudmisel kõik volitusega seotud tegevuse üle järelevalve tegemiseks vajalikud dokumendid.

§ 85. Volituse lõppemine

(1) Volitus lõpeb:

- 1) volitusest loobumise korral;
- 2) volituse tähtaja möödumisega;
- 3) volitatu surma korral;
- 4) volituse tagasivõtmise korral.

(2) Taimetoodangu Inspeksioon võtab viivitamata tarvitusele meetmed haldusülesande täitmise tagamiseks, kui haldusleping lõpetatakse ühepoolselt või kui esineb muu põhjus, mis takistab isikul jätkata haldusülesande täitmist.

§ 86. Volituse peatamine ja tagasivõtmine

Kui põldtunnustaja volitusega seotud tegevus ei ole nõuetekohane, peatab Taimetoodangu Inspeksioon volituse ja annab tähtaja puuduse kõrvaldamiseks. Kui tähtpäevaks puudust ei kõrvaldata, võtab Taimetoodangu Inspeksioon volituse tagasi ja lõpetab ühepoolselt halduslepingu.

§ 87. Volitatud seemneproovi võtja

(1) Volitatud seemneproovi võtja (edaspidi *seemneproovi võtja*) on füüsiline isik, kellele on käesoleva seadusega sätestatud korras antud volitus võtta vastavalt rahvusvaheliselt kehtestatud metoodikale seemne kvaliteedi määramiseks ning sortide kontrollimiseks seemneproove müügikonditsiooni viidud ja turustamiseks ettenähtud sertifitseeritavast seemnepartiist.

(2) Kui seemneproovi võtjal on sõlmitud tööleping isikuga, kes tegeleb seemne tootmise või turustamisega, võib ta võtta seemneproove üksnes oma tööandja seemnepartiist, kui tema tööandja, sertifitseerimise taotleja ja Taimetoodangu Inspeksioon ei ole kokku leppinud teisiti.

§ 88. Nõuded seemneproovi võtja õiguste taotlejale

Seemneproovi võtja õiguste taotleja:

- 1) on läbinud seemneproovi võtja koolituse seemneproovide võtmiseks Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsiooni (*International Seed Testing Association*, edaspidi *ISTA*) meetodite kohaselt akrediteeritud laboratooriumi juures;
- 2) on võimeline tegutsema erapooletult.

§ 89. Seemneproovi võtja volituse taotlemine

(1) Seemneproovi võtja volituse saamiseks esitab taotleja Taimetoodangu Inspeksioonile:

- 1) avalduse volituse saamiseks;
- 2) eluloolised andmed ja töökäigu kirjelduse;
- 3) seemneproovi võtja koolituse läbimist tõendava dokumendi koopia.

(2) Taimetoodangu Inspeksioon vaatab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumendid läbi ja hindab taotleja vastavust seemneproovi võtjale esitatud nõuetele. Taimetoodangu Inspeksioonil on õigus kontrollida volituse taotleja esitatud dokumentide õigsust ning vajaduse korral nõuda lisaandmeid ja -dokumente.

§ 90. Seemneproovi võtja volituse andmine

(1) Seemneproovi võtja volituse annab ja haldusülesande täitmiseks halduslepingu sõlmib Taimetoodangu Inspeksioon.

(2) Taimetoodangu Inspeksioon otsustab taotlejale volituse andmise või sellest keeldumise taotluse saamisest arvates 30 tööpäeva jooksul.

§ 91. Seemneproovi võtja kohustused

Seemneproovi võtja on kohustatud:

- 1) täitma erapooletult temale volitusega pandud ülesanded;
- 2) sulgema sertifitseeritava seemnepartii müügipakendi või konteineri Taimetoodangu Inspeksiooni turvakleebisega;
- 3) tagama tellimislehe, proovikoti etikettide ja turvakleebiste õiguspärase, nõuetekohase ja korrektse vormistamise;
- 4) hoidma talle proovi võtmisel teatavaks saanud äri- ja ametisaladust;
- 5) esitama Taimetoodangu Inspeksioonile tema nõudmisel kõik volitusega seotud tegevuse üle järelevalve tegemiseks vajalikud dokumendid.

§ 92. Volituse lõppemine, peatamine ja tagasivõtmine

(1) Volitus lõpeb:

- 1) volitusest loobumise korral;
- 2) volituse tähtaja möödumisega;
- 3) volitatu surma korral;
- 4) volituse tagasivõtmise korral.

(2) Seemneproovi võtjal on õigus volitusest loobuda, teatades sellest Taimetoodangu Inspeksioonile posti teel lihtkirjaga vähemalt 30 päeva ette.

(3) Kui seemneproovi võtja volitusega seotud tegevus ei ole nõuetekohane, peatab Taimetoodangu Inspeksioon volituse ja annab tähtaja puuduse kõrvaldamiseks. Kui tähtpäevaks puudust ei kõrvaldata, võtab Taimetoodangu Inspeksioon volituse tagasi ja lõpetab ühepoolset halduslepingu.

§ 93. Volitatud põldtunnustaja ja volitatud seemneproovi võtja tasu

(1) Põldtunnustamise ning seemneproovi võtmise eest on volitatud põldtunnustajal ning volitatud seemneproovi võtjal õigus saada tasu.

(2) Volitatud põldtunnustajal ning volitatud seemneproovi võtjal on keelatud võtta tasu riigieelarvest finantseeritavate teenuste eest.

(3) Tasu riigieelarvest finantseeritavate teenuste eest makstakse Taimetoodangu Inspeksiooni eelarve kaudu.

(4) Volitatud põldtunnustaja ning volitatud seemneproovi võtja tasu määrad ja tasustamise korra kehtestab põllumajandusminister .

5. peatükk PAKENDAMINE

§ 94. Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali pakendamine

(1) Seemne, kaasa arvatud metsapuude seemne, ja seemnekartuli pakendamine käesoleva seaduse tähenduses on selle pakendamine müügipakendisse, müügipakendi sulgemine ja selle märgistamine.

(2) Aiakultuuri paljundusmaterjali ja kultiveerimismaterjali pakendamine käesoleva seaduse tähenduses on müügiks ettevalmistatud paljundusmaterjali ja metsapuude istutamiseks ettenähtud istutusmaterjali märgistamine.

§ 95. Seemne pakendaja

Seemne pakendaja käesoleva seaduse tähenduses on isik, kes pakendab seemet ja kellel on seemne pakendamise luba.

§ 96. Nõuded seemne pakendajale ja seemne pakendamisele

(1) Seemne pakendamiseks peab isikul olema nõuetekohane ettevõtte või selle osa (edaspidi *pakendamiskoht*).

(2) Põllu- või köögiviljakultuuri seemne pakendamise nõuded kehtestab põllumajandusminister .

(3) Metsapuude seemne pakendamiskoha kohta esitatavad nõuded kehtestab keskkonnaminister .

§ 97. Seemne pakendamise luba ja selle väljastamise kord

(1) Isik, kes soovib tegeleda seemne pakendamisega, esitab taotluse põllu-, köögivilja- ja aiakultuuri seemne pakendamise loa saamiseks Taimetoodangu Inspeksioonile ning metsapuude seemne puhul Metsakaitse ja Metsauuenduskeskusele. Isikul peab olema tegevusluba enne metsataime seemne pakendamise alustamist.

(2) Põllu-, köögivilja- ja aiakultuuri seemne pakendamise loa taotluse sisu ja vormi nõuded kehtestab põllumajandusminister .

(3) Metsapuude seemne pakendamise loa taotluse sisu nõuded kehtestab keskkonnaminister .

(4) Seemne pakendamise loa väljastamise otsustab järelevalveasutus esitatud taotluse alusel, lähtudes taimeliigist, mille seemne pakendamist isik alustada soovib.

(5) Seemne pakendamise loa väljastamise või sellest keeldumise otsuse teeb järelevalveasutus taotluse saamisest arvates 15 tööpäeva jooksul.

(6) Järelevalveasutus keeldub taotlejale seemne pakendamise loa väljastamisest, kui:

- 1) taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid;
- 2) taotleja on mõjutanud järelevalveametnikku õigusvastasel viisil.

(7) Seemne pakendamise luba kehtib kolm aastat. Seemne pakendamise loa kehtivusaega võib järelevalveasutus loa omaja kirjaliku taotluse alusel pikendada kuni kolme aasta võrra loa kehtivusaja lõppemisele järgnevat päevast alates, kui loa omaja ja tema ettevõtte on jätkuvalt käesoleva seaduse nõuete kohased.

(8) Seemne pakendamise loa kehtivusaja pikendamiseks esitab loa omaja taotluse järelevalveasutusele vähemalt 30 päeva enne loa kehtivusaja lõppemist. Loa kehtivusaja pikendamise taotlust menetletakse seemne pakendamise loa saamise taotlusega samas korras ja sama tähtaja jooksul.

(9) Kui seemne pakendamise loa omaja soovib tegeleda teise taimeliigi seemne pakendamisega kui see, mille pakendamiseks on luba väljastatud, peab ta taotlema seemne pakendamise loa muutmist.

(10) Põllu-, köögivilja- ja aiakultuuri seemne pakendamise loa sisu nõuded kehtestab põllumajandusminister .

(11) Metsapuude seemne pakendamise loa sisu nõuded kehtestab keskkonnaminister .

§ 98. Seemne pakendamise loa kehtivuse peatamine

(1) Seemne pakendamise loa kehtivus peatatakse osaliselt või täielikult kuni:

1) käesoleva seaduse rikkumise asjaolude selgumiseni;

2) ettekirjutuse täitmiseni, kui ettevõttes ei ole seal ajutiselt valitsevate olude tõttu võimalik tagada pakendatava seemne nõuetekohasust.

(2) Seemne pakendamise loa kehtivuse osalise või täieliku peatamise otsuse teeb järelevalveasutus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teadasaamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

(3) Seemne pakendamise loa kehtivuse peatamisest teadasaamisest alates peatab pakendaja seemne pakendamise otsuses määratud ulatuses.

(4) Pakendaja teavitab järelevalveasutust seemne pakendamise loa kehtivuse peatamise põhjuseks olnud asjaolu kõrvaldamisest. Järelevalveasutus kontrollib esitatud teabe õigsust.

(5) Kui seemne pakendamise loa kehtivuse peatamise aluseks olnud asjaolu on kõrvaldatud, taastab järelevalveasutus seemne pakendamise loa kehtivuse.

§ 99. Seemne pakendamise loa kehtetuks tunnistamine

(1) Seemne pakendamise luba tunnistatakse osaliselt või täielikult kehtetuks, kui pakendaja:

- 1) on esitanud sellekohase avalduse;
- 2) on esitanud järelevalveasutusele teadvalt valeandmeid või on mõjutanud järelevalveametnikku õigusvastasel viisil;
- 3) on korduvalt jätnud järelevalve ajal avastatud puudused ettekirjutuses määratud tähtpäevaks kõrvaldamata;
- 4) ei suuda pakendamiskohas valitsevate püsiolude tõttu täita käesolevast seadusest tulenevaid nõudeid;
- 5) on tegevuse lõpetanud.

(2) Seemne pakendamise loa kehtetuks tunnistamise otsuse teeb järelevalveasutus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolust teadasaamisest arvates kümne tööpäeva jooksul.

(3) Seemne pakendamise loa kehtetuks tunnistamise otsusest teadasaamisest alates lõpetab pakendaja seemne pakendamise otsuses näidatud ulatuses.

§ 100. Müügipakendi sulgemise nõuded

(1) Sertifitseeritud seeme ja seemnekartul pakendatakse ning müügipakend suletakse ja märgistatakse järelevalveasutuse järelevalve all.

(2) Pakendaja või turustaja tagab, et pakendatud seemnepartii ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali partii vastab selle kvaliteeti tõendavates dokumentides näidatud andmetele ja et müügipakendi sisu vastab selle etiketil või taimepassil märgitud andmetele.

§ 101. Märgistamise nõuded

(1) Sertifitseeritud seemne ja seemnekartuli müügipakend ning paljundus- või kultiveerimismaterjali partii varustatakse järelevalveasutuse väljastatud sertifitseerimist tõendava dokumendiga, millel taimepassiga varustatava taimeliigi puhul kajastatakse taimepassil nõutud andmed.

(2) Põllu- ja köögiviljakultuuri seemne puhul võib tootja või tarnija etiketil nõutava teabe trükkida etiketile või müügiapakendile selleks ettenähtud korras järelevalveasutuse järelevalve all.

(3) Muu seemne müügiapakend varustatakse kehtestatud nõuete kohaselt kas järelevalveasutuse väljastatud nõuetekohase etiketi või tootja väljastatud dokumendiga. Muu paljundus- ja kultiveerimismaterjali partii varustatakse tootekirjelduse või tarnija dokumendiga, millel taimepassiga varustatava taimeliigi puhul kajastatakse taimepassil nõutud andmed.

(4) Seemne ja seemnekartuli pakendamise ja müügipakendi sulgemise ning seemne ja seemnekartuli müügipakendi ja aiakultuuride seemne partii ning paljundusmaterjali märgistamise nõuded, sertifitseerimist või kontrollimist tõendavate dokumentide väljaandmise korra ning etikettide sisu ja vormi nõuded taimeliigi või - liikide grupi kaupa [kehtestab põllumajandusminister](#) .

(5) Kultiveerimismaterjali pakendamise, müügipakendi sulgemise ja märgistamise nõuded ning sertifitseerimist või kontrollimist tõendavate dokumentide ja etikettide sisu nõuded [kehtestab keskkonnaminister](#) .
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 102. Andmete säilitamine ja arvestuse pidamine

(1) Andmeid väljastatud seemne pakendamise lubade ja nende väljastamise aluseks olnud dokumentide kohta säilitab järelevalveasutus. Järelevalveasutus säilitab kõiki seemne pakendamise loa saamiseks esitatud taotlusi ja nende kohta tehtud otsuseid viis aastat alates taotluse esitamise päevast.

(2) Seemne, seemnekartuli ja kultiveerimismaterjali pakendamisega tegelev isik peab oma tegevuse kohta täpset arvestust. Seemne pakendamist käsitlevaid dokumente säilitatakse vähemalt viis aastat. Paljundus- ja kultiveerimismaterjali pakendamist käsitlevaid dokumente säilitatakse kolm aastat.

6. peatükk TURUSTAMINE

§ 103. Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali turustamine

(1) Turustamine käesoleva seaduse tähenduses on seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali müügiks pakkumine, müügi eesmärgil omamine, müümine või muul viisil tasuta või tasu eest üleandmine.

(2) Turustamiseks ei loeta teravilja-, sööda-, õli-, kiu- ja köögiviljakultuuri ning peedi seemne ning seemnekartuli üleandmist katsete tegemiseks, sealhulgas teadus- või aretustöök, või tootmiseks, kui sellega ei anta üle omandiõigust sellele seemnele või sellest saadud viljale.

§ 104. Nõuded turustatava seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali kohta

(1) Sordilehte võetud sordi turustatav seeme ja paljundusmaterjal peab olema sertifitseeritud. Turustatav kultiveerimismaterjal peab olema sertifitseeritud ja vastama kvaliteedinõuetele.

(2) Sertifitseeritavate taimeliikide loetelus nimetatud taimeliigi seeme ja paljundusmaterjal, mida turustatakse kontrollitava kategooria seemne või paljundusmaterjalina, peab vastama käesoleva seaduse § 3 lõike 3 ja § 4 lõike 3 alusel selle kategooria seemne või paljundusmaterjali kohta kehtestatud kvaliteedinõuetele.

(3) Turustatav muu seeme ning paljundus- ja kultiveerimismaterjal peab vastama käesoleva seaduse § 76 lõigete 4 ja 5 alusel kehtestatud kvaliteedinõuetele.

(4) [Seeme ning paljundusmaterjali turustamise nõuded kehtestab põllumajandusminister](#) .

(5) Turustatava kultiveerimismaterjali [kvaliteedinõuded kehtestab keskkonnaminister](#) .

§ 105. Turustatava seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali sertifitseerimist ja kvaliteeti tõendavad dokumendid

(1) Käesoleva seaduse § 104 lõikes 1 nimetatud seemne ja paljundusmaterjali partii varustatakse sertifitseerimist tõendava dokumendiga.

(2) Käesoleva seaduse § 104 lõikes 2 nimetatud seemne ja paljundusmaterjali partii varustatakse selle päritolu ja liigilisust ning kui nõutud, ka sordilisust ja kvaliteeti tõendava dokumendiga.

(3) Käesoleva seaduse § 104 lõikes 3 nimetatud seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali partii varustatakse selle päritolu ja liigilisust ning kui nõutud, ka sordilisust ja kvaliteeti tõendava dokumendiga.

(4) Lõpuni sertifitseerimata seemne partii varustatakse põldtunnustamist tõendava dokumendiga. Lõpuni sertifitseerimata seemne käesoleva seaduse tähenduses on sertifitseerimisele kuuluva taimeliigi seeme, mis on põldtunnustatud.

(5) Lõpuni sertifitseerimata seemne partii etiketi ja saatedokumentide nõuded kehtestab põllumajandusminister .

(6) Seemne kiiremini kättesaadavaks muutmiseks võib seemne esmane turustaja turustada seemet, mille sertifitseerimist on alustatud, enne sertifitseerimist tõendava dokumendi saamist, kui seemne kohta on väljastatud kvaliteeti kinnitav analüüsiteade, millel puudub teave seemne idanevuse kohta. Selline seemnepartii varustatakse eraldi turustaja etiketiga, kus on kirjas turustaja nimi, aadress ja partii number. Turustaja tagab tema turustatava seemne vähemalt minimaalse idanevuse. Pärast seemne sertifitseerimise lõpetamist ja sertifitseerimist tõendava dokumendi saamist edastatakse sertifitseerimist tõendav dokument seemne ostjale.

(7) Teise liikmesriiki turustatav kultiveerimismaterjali partii varustatakse komisjoni määruse (EÜ) nr 1598/2002, millega kehtestatakse nõukogu direktiivi 1999/105/EÜ üksikasjalikud rakenduseeskirjad ametiasutuste vastastikuse haldusabi andmise osas (EÜT L 240, 07.09.2002, lk 39–42), kohase teabega. Kultiveerimismaterjali teise liikmesriiki turustaja edastab vajaliku teabe Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskusele, kes edastab asjakohase teatise vastutavale ametiasutusele.

(8) Teise liikmesriiki turustatava kultiveerimismaterjali kohta sihtkohariigi asjaomasele ametiasutusele edastatava teatise sisu ja selle edastamise korra kehtestab keskkonnaminister .

§ 106. Turustamise kitsendused

(1) Kui EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehte võetud sordi viljelusväärtus ei ole majanduskatsete tulemusel teise sordilehte võetud sordi viljelusväärtusega võrreldes piisav või kui EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehes oleva sordi taimede taimetervislikud omadused võivad ohustada teise sordi taimede taimetervist või keskkonda, võib põllumajandusminister keelata seda sorti Eestis turustada, teavitades sellest Euroopa Komisjoni.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud turustamise kitsenduse taotluse esitab Põllumajandusministeerium Euroopa Komisjonile enne selle sordi, mille turustamise kitsendamist taotletakse, EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehte võtmise heakskiitmise kalendriaastale järgneva kolmanda kalendriaasta lõppu.

(3) Kui EL põllu- või köögiviljakultuuride sordilehes oleva sordi tootmine võib põhjustada otsest ohtu taimetervisele, inimese tervisele või keskkonnale, võib Taimetoodangu Inspeksioon kehtestada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keelu kohe pärast taotluse esitamist. Põllumajandusministeerium teavitab sellest Euroopa Komisjoni.

(4) Kui turustataval kultiveerimismaterjalil on oma fenotüübiliste või geneetiliste omaduste tõttu kahjulik mõju metsandusele, keskkonnale, geneetilistele ressurssidele või bioloogilisele mitmekesisusele, võib Keskkonnaministeerium taotleda Euroopa Komisjonilt luba keelata Eesti Vabariigi territooriumil või selle osal seda kultiveerimismaterjali turustada.

§ 107. Arvestuse pidamine

Seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamisega tegelev isik peab oma tegevuse kohta täpset arvestust. Seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamist käsitlevaid dokumente säilitatakse vähemalt kolm aastat.

7. peatükk IMPORT JA EKSPORT

§ 108. Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali import

Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali import käesoleva seaduse tähenduses on seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali Eestisse toimetamine tolliprotseduuriga vabasse ringlusse lubamine väljaspool Euroopa Liidu tolliterritooriumi asuvast riigist või territooriumilt või riigist, mis ei ole Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriik (edaspidi *ühenduseväline riik*).

§ 109. Ühendusevälised riigid, millest on lubatud teatud seemet ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali importida

(1) Sertifitseeritavate taimeliikide loetelus oleva taimeliigi seemne puhul võib importida üksnes nõukogu otsuses 2003/17/EÜ kolmandates riikides teostatud seemnekultuuride põldtunnustamiste samaväärsuse ja kolmandates riikides kasvatatud seemne samaväärsuse kohta (EÜT L 8, 14.01.2003, lk 10–17) nimetatud taimeliigi seemet samas nimetatud ühendusevälisest riigist.

(2) Lõpuni sertifitseerimata seemne puhul võib importida üksnes nõukogu otsuses 2003/17/EÜ nimetatud taimeliigi seemet samas nimetatud ühendusevälisest riigist, kui seemnepartii on varustatud põldtunnustamist tõendava dokumendiga.

(3) Puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali võib importida üksnes Euroopa Komisjoni määratud ühendusevälisest riigist, milles toodetud paljundusmaterjal ja mille paljundusmaterjali tootmiseks esitatavad nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

(4) Kõögiviljakultuuri paljundusmaterjali võib importida üksnes Euroopa Komisjoni määratud ühendusevälisest riigist, milles toodetud paljundusmaterjal ja mille paljundusmaterjali tootmiseks esitatavad nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

(5) Kultiveerimismaterjali võib importida üksnes Euroopa Komisjoni määratud ühendusevälisest riigist, milles toodetud kultiveerimismaterjal ja mille kultiveerimismaterjali tootmiseks esitatavad nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

§ 110. Nõuded seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali importimisega tegelevale isikule

(1) Enne kultiveerimismaterjali importimist taotleb importija sertifitseeritava taimeliigi puhul Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskusele selle taimeliigi kultiveerimismaterjali partii importimise luba.

(2) Enne sertifitseeritava taimeliigi seemne importimist teavitab importija Taimetoodangu Inspektsiooni imporditavast seemnepartiist.

(3) Seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali importija peab oma tegevuse kohta täpset arvestust ja säilitab importimist käsitlevaid dokumente vähemalt kolm aastat.

§ 111. Nõuded imporditava seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali kohta

(1) Imporditav sertifitseeritava taimeliigi seemne- ja paljundusmaterjali partii peab vastama käesoleva seaduse alusel kehtestatud kvaliteedinõuetele ja olema varustatud sertifitseerimist või kontrollimist tõendava dokumendiga.

(2) Kultiveerimismaterjali importimise [nõuded kehtestab keskkonnaminister](#) .

§ 112. Import sordiaretuse, teadustöö, tootmiskatsete või riiklike katsete tegemise eesmärgil

(1) Seemne- ja paljundusmaterjali partii import sordiaretuse, teadustöö, tootmiskatsete või riiklike katsete tegemiseks on lubatud Taimetoodangu Inspektsiooni väljastatud kirjaliku loa alusel käesoleva seaduse kohaselt selleks õigustatud isikul või asutusel. Kultiveerimismaterjali partii import metsaaretuse, teadustöö või riiklike katsete tegemiseks on lubatud Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse väljastatud kirjaliku loa alusel.

(2) Sordiaretuse, teadustöö, tootmiskatsete või riiklike katsete tegemiseks seemne- või paljundusmaterjali partii importimise loa väljastamise või sellest keeldumise otsuse teeb järelevalveasutus 15 tööpäeva jooksul taotluse ja kõigi otsuse tegemiseks vajalike dokumentide saamisest arvates.

(3) Järelevalveasutus keeldub importimise loa väljastamisest, kui:

- 1) isik või asutus ei ole käesoleva seaduse kohaselt selleks õigustatud;
- 2) seeme või paljundusmaterjal on ohtlik taimetervisele, inimese tervisele või keskkonnale;
- 3) seemne või paljundusmaterjali kogus ei vasta katsete tegemise metoodikale või ületab käesoleva seaduse § 32 lõike 4 alusel kehtestatud piirmäära;
- 4) isik või asutus on esitanud teadvalt valeandmeid;
- 5) isik või asutus on mõjutanud järelevalveametnikku õigusvastasel viisil.

(4) Sordiaretuse, teadustöö, tootmiskatsete või riiklike katsete tegemiseks seemne- ja paljundusmaterjali partii importimise nõuded, importimise loa saamiseks esitatava taotluse sisu nõuded ning loa taotlemise ja taotluse menetlemise [korra kehtestab põllumajandusminister](#) .

[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 113. Lõpuni sertifitseerimata seemne eksport

Lõpuni sertifitseerimata seemne eksportimise korral varustatakse nõuetekohaselt märgistatud seemnepartii põldtunnustamist tõendava dokumendiga, mille väljastab Taimetoodangu Inspektsioon.

8. peatükk

RIIKLIK JÄRELEVALVE

§ 114. Järelevalveasutused

(1) Riiklikku järelevalvet (edaspidi *järelevalve*) käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teevad:

- 1) seemne ja paljundusmaterjali puhul Taimetoodangu Inspeksioon;
- 2) kultiveerimismaterjali puhul Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus;
- 3) seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali importimise puhul kooskõlas nõukogu määrusega (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, 19.10.1992, lk 1–50), Maksu- ja Tolliamet.

(2) Oma ülesandeid täites teevad lõikes 1 nimetatud järelevalveasutuste riikliku järelevalve ametnikud (edaspidi *järelevalveametnik*) koostööd teise täidesaatva riigivõimu asutusega tema pädevuse piires.

§ 115. Järelevalveametniku õigused

(1) Järelevalveametnikul on õigus kontrollida seemet ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali, nende tootmise, pakendamise, säilitamise ja turustamise kohta ning muud käitlemiskohta ning vajaduse korral avada pakendeid.

(2) Järelevalveametnikul on õigus nõuda teavet, asjakohase dokumendi ärakirja ja väljavõtet ning tootja teadmisel jäädvustada kontrollimise ajal valitsev olukord, kasutades selleks tehnilisi vahendeid.

(3) Järelevalveametnikul on õigus selle isiku juuresolekul, kelle tegevuse üle ta järelevalvet teeb, takistamatult kontrollida käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete järgimist ettevõtte territooriumil ja ehitises ning võtta tasuta proove seemnest ning paljundus- ja kultiveerimismaterjalist.

§ 116. Järelevalve korraldamine

(1) Üldjuhul tehakse järelevalvetoiming sellest ette teatamata. Järelevalveametnik esitab enne järelevalvetoimingut tegemist ametitõendi ning selgitab kontrollimise eesmärgi ja viisi.

(2) Järelevalvetoimingut tegemise ajal kannab Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalveametnik ametiriietust.

(3) Järelevalveametnik selgitab, et kontrollitaval isikul on õigus viibida järelevalvetoimingut tegemise juures, saada lisaselgitusi, vaidlustada järelevalveametniku toiming ning teha järelevalve kohta avaldus, mis protokollitakse.

(4) Järelevalveametnik hoiab talle järelevalve tegemise käigus teatavaks saanud ärisaladust. Ärisaladuse võib avalikustada, kui selle hoidmine ohustab inimese tervist, taimetervist või keskkonda. Isikuandmeid võib avalikustada isikuandmete kaitse seaduse kohaselt.

(5) Käesoleva seaduse alusel tehtud järelevalvetoimingut käigus isikule õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamise korral kohaldatakse riigivastutuse seadust.

§ 117. Sordi säilimise, põldtunnustaja ja seemneproovi võtja tegevuse üle tehtav järelevalve

(1) Järelevalvet sordi säilimise üle teeb Taimetoodangu Inspeksioon. Sordilehte võetud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilimise üle tehtav järelevalve seisneb sordi sordiehtsuse ja sordi koostisosade ehtsuse kontrollimises sordi säilitaja sordi säilimist käsitleva teabe ja dokumentide alusel, samuti sordi seemne või paljundusmaterjaliga tehtavates laboratoorses katsetes, järelkontrolli- või teistes põldkatsetes.

(2) Kaitsealuse sordi säilimise üle tehtava järelevalve suhtes kohaldatakse sordilehte võetud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilimise üle tehtavat järelevalvet reguleerivaid sätteid. Kaitsealuse sordi, välja arvatud põllu- ja köögiviljakultuuri sordi säilimise üle tehakse järelevalvet, kontrollides sordi omaniku kogutud sordi säilimist käsitlevat teavet ja dokumente ning võrreldes sordi omaniku esitatud seemnest või paljundusmaterjalist kasvatatud taimede tunnuseid sordikirjelduses kirjeldatud tunnustega.

(3) Kui järelevalve tulemusena selgub, et sordi säilitaja esitatud seemnest või paljundusmaterjalist kasvatatud taimede tunnused ei vasta miinimumnõuetele, sordikirjelduses kirjeldatud tunnustele ja standardproovist kasvatatud taimede tunnustele, ei ole sort säilinud.

(4) Järelevalvet põldtunnustaja ja seemneproovi võtja tegevuse üle teeb Taimetoodangu Inspeksioon. Seemneproovi võtja tegevuse üle järelevalve tegemiseks võetakse kontrollproove vähemalt viis protsenti sertifitseerimiseks võetud, välja arvatud automaatselt võetud, seemneproovidest.

(5) Nõuded järelkontrolli sageduse ja ulatuse kohta kehtestab põllumajandusminister .

§ 118. Järelevalve käigus proovide võtmine ja analüüsimine

- (1) Järelevalvetoimingu ajal on järelevalveametnikul õigus võtta tootja või tarnija kulul proove seemnest ning paljundus- või kultiveerimismaterjalist käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise kontrollimiseks.
- (2) Sertifitseerimise käigus võetud paljundusmaterjali viirushaiguste määramisega seotud analüüsikulud, välja arvatud seemnekartuli viirushaiguste määramisega seotud analüüsikulud, tasub sertifitseerimise taotleja.
- (3) Kui järelevalveametnikul on järelevalve tegemise käigus tekkinud põhjendatud kahtlus, et turustatav seemne- ning paljundus- või kultiveerimismaterjali partii ei vasta turustatava seemne ning paljundus- või kultiveerimismaterjali kohta kehtestatud kvaliteedinõuetele, teeb ta ettekirjutuse sellise seemne- ning paljundus- või kultiveerimismaterjali partii turustamise peatamiseks. Seemne- ning paljundus- või kultiveerimismaterjali partii turustamine peatatakse kuni sellisest partiist võetud proovi analüüsi tulemuste selgumiseni.
- (4) Kui järelevalve käigus võetud proovi analüüsimise tulemusena selgub, et seemne- ning paljundus- või kultiveerimismaterjali partii ei vasta turustatava seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali kohta kehtestatud kvaliteedinõuetele, tehakse turustamise keelamise otsus proovi analüüsi tulemuste saamisest arvates viie tööpäeva jooksul.
- (5) Analüüsitulemuste kohta väljastab laboratoorium analüüsiprotokolli, mis peale analüüsitulemuste sisaldab ka muud analüüsimisega seotud teavet.
- (6) Kui isik ei nõustu seemne analüüsi tulemustega, on tal õigus valida kordusanalüüsi tegemiseks teine akrediteeritud laboratoorium, kus ta laseb kordusproove analüüsida oma kulul.
- (7) Kui isik soovib, et järelevalveasutus saaks arvestada käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kordusproovi analüüsi tulemustega, esitab ta järelevalveasutusele avalduse kordusproovi võtmiseks.
- (8) Seemnest ja seemnekartulist proovide võtmise meetodid kehtestab põllumajandusminister .

§ 119. Proovide võtmine Euroopa Liidu võrdlevates katsetes osalemiseks

- (1) Seemne ning paljundus- ja kultiveerimismaterjali Euroopa Liidu õigusaktide nõuetele vastavuse kontrollimiseks korraldatakse Euroopa Liidu võrdlevad katsed.
- (2) Järelevalveametnik võtab seemnest ning paljundus- ja kultiveerimismaterjalist isiku kulul vajalikus koguses proove Euroopa Liidu võrdlevates katsetes osalemiseks.

§ 120. Teavitamine järelkontrolli tegemiseks

Euroopa Liidust või samaväärseks tunnustatud riigist Eestisse paljundamise eesmärgil toimetatud seemnepartiist teavitab isik järelevalveasutust enne partii jagamist järelkontrolli proovide võtmiseks.
[RT I 2006, 28, 211- jõust. 01.07.2006]

§ 121. Ettekirjutus

- (1) Õigusrikkumise avastamise korral teeb järelevalveametnik ettekirjutuse, milles:
 - 1) juhib tähelepanu õigusrikkumisele;
 - 2) esitab nõude õigusrikkumise lõpetamiseks;
 - 3) kohustab tegema õigusrikkumise lõpetamiseks, edasiste õigusrikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumisega tekitatud tagajärgede kõrvaldamiseks vajalikke toiminguid;
 - 4) määrab ettekirjutuse täitmise tähtaja.
- (2) Järelevalveametnik teeb ettekirjutuse isikule või tema esindajale teatavaks allkirja vastu kohapeal või saadab ettekirjutuse isikule õigusrikkumise avastamisest või analüüsiprotokolli kättesaamisest arvates viie tööpäeva jooksul posti teel väljastusteatega tähtkirjaga. Kui isik või tema esindaja keeldub ettekirjutust kohapeal vastu võtmast, tehakse ettekirjutusele selle kohta märge ning ettekirjutus saadetakse isikule selle vastuvõtmisest keeldumisest arvates viie tööpäeva jooksul väljastusteatega tähtkirjaga.
- (3) Isikul, kes mõjuval põhjusel ei suuda ettekirjutust määratud tähtpäevaks täita, on õigus taotleda ettekirjutuse täitmise tähtaja pikendamist. Taotlus tähtaja pikendamise kohta esitatakse kirjalikult enne ettekirjutuses määratud tähtaja lõppemist.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel esitatud avalduse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsustab järelevalveasutus. Avalduse rahuldamise korral määratakse uus ettekirjutuse tähtpäev, mis peab olema vähemalt sama pikk kui eelmine.

(5) Ettekirjutuse täitmise tagamiseks võib järelevalveasutus rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

§ 122. Järelevalveametniku ettekirjutuse, otsuse või toiminguga vaidlustamine

(1) Kui isik ei nõustu järelevalveametniku ettekirjutuse, otsuse või toiminguga, võib ta esitada vaide järelevalveasutuse juhile või vaidlustada ettekirjutuse, otsuse või toiminguga halduskohtus halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

(2) Ettekirjutuse vaidlustamine ei vabasta isikut ettekirjutuses esitatud nõuete täitmisest.

§ 123. Teavitamine

Seemne ja taimse paljundusmaterjali puhul teavitab Taimetoodangu Inspeksioon ning kultiveerimismaterjali puhul Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus teiste liikmesriikide järelevalveasutusi, Euroopa Komisjoni ja CPVO-d vastavalt Euroopa Liidu õigusaktidele.

9. peatükk VASTUTUS

§ 124. Kvaliteedinõuetele mittevastava seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamine

(1) Kvaliteedinõuetele mittevastava seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 30 000 krooni.

§ 125. Seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali pakendamise või müügi pakendi märgistuse nõuete rikkumine

(1) Seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali pakendamise või müügi pakendi märgistuse nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 krooni.

§ 126. Teavitamiskohustuse täitmata jätmine

(1) Teavitamiskohustuse täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 30 000 krooni.

§ 127. Tootmisnõuete ja enesekontrollkohustuse täitmata jätmine

(1) Tootmisnõuete ja enesekontrollkohustuse täitmata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 30 000 krooni.

§ 128. Põldtunnustaja kohustuste täitmata jätmine

Põldtunnustaja kohustuste täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 129. Seemneproovi võtja kohustuste täitmata jätmine

Seemneproovi võtja kohustuste täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 130. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 124–129 sätestatud väärtegadele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja vääртеomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 124–129 sätestatud väärtegade kohtuvälised menetlejad on:

- 1) Taimetoodangu Inspeksioon;
- 2) Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus;
- 3) Tarbijakaitseamet.

10. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 131. Riiklik sordiregister ja sordileht

(1) Käesoleva seaduse § 57 lõikes 1 nimetatud riikliku sordiregistrina käsitatakse sordikaitseseaduse § 8 lõike 1 alusel asutatud kaitsealuste sortide registrit.

(2) Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse alusel koostatud sordilehes olevad sordid võtab Taimetoodangu Inspeksioon käesoleva seaduse alusel koostatud sordilehte selle jõustumise päevast alates samadel tingimustel ja tähtjaks ilma eraldi taotluse ja riigilõivuta.

§ 132. Sordikaitse seaduse alusel esitatud sordikaitsetaotluste menetlemine ja sordikaitse kehtivus

(1) Sordikaitse seaduse alusel esitatud selliste sordikaitsetaotluste menetlemist, mille menetlemine, sealhulgas registreerimiskatsete tegemine, on käesoleva seaduse jõustumise ajal pooleli, jätkatakse käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohaselt sordi uudsuse nõuet kohaldamata.

(2) Sordikaitse seaduse alusel kaitse alla võetud sordi sordikaitse ja selle kohta väljastatud kaitsealuse sordi tunnistus kehtib sordi kaitse all oleku aja jooksul kuni sordi kaitse alla võtmise otsuses märgitud tähtaja lõpuni.

(3) Riiklike vahendite arvel aretatud ja enne 1998. aasta 1. juulit kaitse alla võetud sortide omanik on Eesti Vabariik.

§ 133. Väljastatud lubade kehtivus

(1) Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse alusel välja antud luba seemne või taimse paljundusmaterjali tootmiseks või pakendamiseks, samuti kaitsealuse sordi seemne, paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootjale või pakendajale sordi omaniku või esindaja antud Taimetoodangu Inspeksioonis registreeritud luba ning Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse välja antud impordiluba kultiveerimismaterjali impordiks kehtivad kuni nendes märgitud kehtivusaja lõpuni.

(2) Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse alusel tähtajatult välja antud tegevusluba kultiveerimismaterjali tootmiseks või pakendamiseks kehtib viis aastat käesoleva seaduse jõustumisest arvates. Nimetatud tegevusloa kehtivusaega võib pikendada käesoleva seaduse §-s 66 kehtestatud korras.

§ 134. Ühendusevälised riigid, millest võib puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali importida

(1) Nõukogu direktiivi 92/34/EMÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (EÜT L 157, 10.06.1992, lk 10–18) artikli 16 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni otsuse alusel ning arvestades sama direktiivi nõudeid puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali, selle tootmise, tarnija kohustuste, paljundusmaterjali identsuse ja iseloomulike tunnuste, taimetervise, kasvukeskkonna, pakendamise, järelevalve, müügipakendite märgistamise ja sulgemise kohta, määrab Taimetoodangu Inspeksioon kuni 2007. aasta 31. detsembrini käesoleva seaduse § 109 lõikes 3 nimetatud ühendusevälise riigi, milles toodetud puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjal ja selle tootmise nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

(2) Taimetoodangu Inspeksioon koostab nende ühenduseväliste riikide loetelu, millest on lubatud Eestisse toimetada teatud taimeliigi puuvilja- ja marjakultuuri paljundusmaterjali, ning avalikustab selle oma veebilehel.

(3) Taimetoodangu Inspeksioon teavitab Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike viivitamata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsuse alusel tehtud otsustest.

§ 135. Ühendusevälised riigid, millest võib köögiviljakultuuri paljundusmaterjali importida

(1) Nõukogu direktiivi 92/33/EMÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (EÜT L 157, 10.06.1992, lk 1–9) artikli 16 lõikes 2 nimetatud Euroopa Komisjoni otsuse alusel ning arvestades sama direktiivi nõudeid köögiviljakultuuride paljundusmaterjali, selle tootmise, tarnija kohustuste, paljundusmaterjali sordiehtsuse, omaduste, taimetervise, kasvusubstraadi, pakendamise, kontrollimise korra, märgistamise ja sulgemise kohta, määrab Taimetoodangu Inspeksioon kuni 2007. aasta 31. detsembrini käesoleva seaduse § 109 lõikes 4 nimetatud ühendusevälise riigi, milles toodetud köögiviljakultuuri paljundusmaterjal ja selle tootmise nõuded vastavad Euroopa Liidus esitatavatele nõuetele.

(2) Taimetoodangu Inspeksioon koostab nende ühenduseväliste riikide loetelu, millest on lubatud Eestisse toimetada teatud taimeliigi köögiviljakultuuri paljundusmaterjali, ning avalikustab selle oma veebilehel.

(3) Taimetoodangu Inspeksioon teavitab Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike viivitamata käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsuse alusel tehtud otsustest.

§ 136. Ühendusevälised riigid, millest võib kultiveerimismaterjali importida

(1) Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus koostab nende ühenduseväliste riikide loetelu, millest on lubatud Eestisse toimetada teatud taimeliigi kultiveerimismaterjali, ning avalikustab selle oma veebilehel.

(2) Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus teavitab Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike viivitamata ühendusevälistest riikidest, millest on lubatud Eestisse toimetada teatud taimeliigi kultiveerimismaterjali.

§ 137–141. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 142. Rakendussäte

Seni kehtinud sordikaitseaduse ning seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse alusel antud õigusaktid kehtivad pärast käesoleva seaduse jõustumist kuni nende kehtetuks tunnistamiseni või käesoleva seaduse alusel uute õigusaktide jõustumiseni, kuid mitte kauem kui 2006. aasta 1. maini.

§ 143. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2006. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 65 lõike 1 punkt 3 jõustub 2006. aasta 1. juulil.

¹nõukogu direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta (EÜT P 125, 11.07.1966, lk 2298–2308), muudetud direktiividega 69/63/EMÜ (EÜT L 48, 26.02.1969, lk 8–12), 71/162/EMÜ (EÜT L 87, 17.04.1971, lk 24–28), 72/274/EMÜ (EÜT L 171, 29.07.1972, lk 37–38), 72/418/EMÜ (EÜT L 287, 26.12.1972, lk 22–30), 73/438/EMÜ (EÜT L 356, 27.12.1973, lk 79–82), 75/444/EMÜ (EÜT L 196, 26.07.1975, lk 6–13), 78/55/EMÜ (EÜT L 16, 20.01.1978, lk 23–29), 78/386/EMÜ (EÜT L 113, 25.04.1978, lk 1–12), 78/692/EMÜ (EÜT L 236, 26.08.1978, lk 13–18), 78/1020/EMÜ (EÜT L 350, 14.12.1978, lk 27), 79/641/EMÜ (EÜT L 183, 19.07.1979, lk 13–16), 79/692/EMÜ (EÜT L 205, 13.08.1979, lk 1–4), 80/754/EMÜ (EÜT L 207, 09.08.1980, lk 36), 81/126/EMÜ (EÜT L 67, 12.03.1981, lk 36–37), 82/287/EMÜ (EÜT L 131, 13.05.1982, lk 24–26), 85/38/EMÜ (EÜT L 16, 19.01.1985, lk 41–42), 86/155/EMÜ (EÜT L 118, 07.05.1986, lk 23–27), 87/120/EMÜ (EÜT L 49, 18.02.1987, lk 39–43), 87/480/EMÜ (EÜT L 273, 26.09.1987, lk 43–44), 88/332/EMÜ (EÜT L 151, 17.06.1988, lk 82–83), 88/380/EMÜ (EÜT L 187, 16.07.1988, lk 31–48), 89/100/EMÜ (EÜT L 38, 10.02.1989, lk 36), 90/654/EMÜ (EÜT L 353, 17.12.1990, lk 48–56), 92/19/EMÜ (EÜT L 104, 22.04.1992, lk 61–62), 96/18/EÜ (EÜT L 76, 26.03.1996, lk 21–22), 96/72/EÜ (EÜT L 304, 27.11.1996, lk 10–11), 98/95/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 1–26), 98/96/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 27–33), 2001/64/EÜ (EÜT L 234, 01.09.2001, lk 60–61), 2003/61/EÜ (EÜT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/55/EÜ (EÜT L 114, 21.04.2004, lk 18), 2004/117/EÜ (EÜT L 14, 18.01.2005, lk 18–33);
nõukogu direktiiv 66/402/EMÜ teraviljaseemne turustamise kohta (EÜT P 125, 11.07.1966, lk 2309–2319), muudetud direktiividega 69/60/EMÜ (EÜT L 48, 26.02.1969, lk 1–3), 71/162/EMÜ (EÜT L 87, 17.04.1971, lk 24–28), 72/274/EMÜ (EÜT L 171, 29.07.1972, lk 37–38), 72/418/EMÜ (EÜT L 287, 26.12.1972, lk 22–30), 73/101/EMÜ (EÜT L 2, 01.01.1973, lk 1–27), 73/438/EMÜ (EÜT L 356, 27.12.1973, lk 79–82), 75/444/EMÜ (EÜT L 196, 26.07.1975, lk 6–13), 78/55/EMÜ (EÜT L 16, 20.01.1978, lk 23–29), 78/387/EMÜ (EÜT L 113, 25.04.1978, lk 13–19), 78/692/EMÜ (EÜT L 236, 26.08.1978, lk 13–18), 78/1020/EMÜ (EÜT L 350, 14.12.1978, lk 27), 79/641/EMÜ (EÜT L 183, 19.07.1979, lk 13–16), 79/692/EMÜ (EÜT L 205, 13.08.1979, lk 1–4), 81/126/EMÜ (EÜT L 67, 12.03.1981, lk 36–37), 85/3768/EMÜ (EÜT L 362, 31.12.1985, lk 8–16), 86/155/EMÜ (EÜT L 118, 07.05.1986, lk 23–27), 86/320/EMÜ (EÜT L 200, 23.07.1986, lk 38), 87/120/EMÜ (EÜT L 49, 18.02.1987, lk 39–43), 88/332/EMÜ (EÜT L 151, 17.06.1988, lk 82–83), 88/380/EMÜ (EÜT L 187, 16.07.1988, lk 31–48), 88/506/EMÜ (EÜT L 274, 06.10.1988, lk 44), 89/2/EMÜ (EÜT L 5, 07.01.1989, lk 31), 90/623/EMÜ (EÜT L 333, 30.11.1990, lk 65), 93/2/EMÜ (EÜT L 54, 05.03.1993, lk 20), 95/6/EÜ (EÜT L 67, 25.03.1995, lk 30–32), 96/72/EÜ (EÜT L 304, 27.11.1996, lk 10–11), 98/95/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 1–26), 98/96/EÜ (EÜT L 25, 01.02.1999, lk 27–33), 99/08/EÜ (EÜT L 50, 26.02.1999, lk 26), 1999/54/EÜ (EÜT L 142, 05.06.1999, lk 30–31), 2001/64/EÜ (EÜT L 234, 01.09.2001, lk 60–61), 2003/61/EÜ (EÜT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (EÜT L 14, 18.01.2005, lk 18–33);
komisjoni direktiiv 74/268/EMÜ, milles sätestatakse eritingimused, mis käsitlevad tuulekaera esinemist söödakultuuri- ja teraviljaseemnes (EÜT L 141, 24.05.1974, lk 19), muudetud direktiiviga 78/511/EMÜ (EÜT L 157, 15.06.1978, lk 34);
nõukogu direktiiv 92/33/EMÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (EÜT L 157, 10.06.1992, lk 1–9), muudetud direktiiviga 2003/61/EÜ (EÜT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), otsustega 1999/29/EÜ (EÜT L 008, 14.01.1999, lk 29), 2002/111/EÜ (EÜT L 41, 13.02.2002, lk 43) ja 2005/55/EÜ (EÜT L 22, 26.01.2005, lk 17) ning määrusega (EÜ) nr 806/2003 (EÜT L 122, 16.05.2003, lk 1–35);
nõukogu direktiiv 92/34/EMÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (EÜT L 157, 10.06.1992, lk 10–18), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (EÜT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2003/111/EÜ (EÜT L 311, 27.11.2003, lk 12–13), otsusega 2005/54/EÜ (EÜT L 22, 26.01.2005, lk 16) ning määrusega (EÜ) nr 806/2003 (EÜT L 122, 16.05.2003, lk 1–35);
komisjoni direktiiv 93/48/EMÜ, milles sätestatakse nende tingimuste loetelu, millele peavad nõukogu direktiivi 92/34/EMÜ kohaselt vastama puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjal ja viljapuud (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 1–8);
komisjoni direktiiv 93/49/EMÜ, milles sätestatakse nende tingimuste loetelu, millele peavad nõukogu direktiivi 91/682/EMÜ kohaselt vastama dekoratiivtaimede paljundusmaterjal ja dekoratiivtaimed (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 9–18), muudetud direktiiviga 1999/67/EÜ (EÜT L 164, 30.06.1999, lk 78);

komisjoni direktiiv 93/61/EMÜ, milles sätestatakse loetelu tingimuste kohta, millele peab nõukogu direktiivi 92/33/EMÜ kohaselt vastama köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjal, v.a seeme (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 19–28);

komisjoni direktiiv 93/62/EMÜ, millega kehtestatakse tarnijate ja ettevõtete järelevalve ja kontrolli rakendusmeetmed vastavalt nõukogu direktiivile 92/33/EMÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 29–30);

komisjoni direktiiv 93/64/EMÜ, millega kehtestatakse tarnijate ja ettevõtete järelevalve ja kontrolli rakendusmeetmed vastavalt nõukogu direktiivile 92/34/EMÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (EÜT L 250, 07.10.1993, lk 33–34);

komisjoni direktiiv 93/79/EMÜ, milles nähakse ette täiendavad rakendussätted tarnijate poolt nõukogu direktiivi 92/34/EMÜ alusel peetavate viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuusortide loetelude kohta (EÜT L 256, 14.10.1993, lk 25–31);

nõukogu direktiiv 98/56/EÜ dekoratiivtaimede paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 226, 13.08.1998, lk 16–23), muudetud määrusega (EÜ) nr 806/2003 (ELT L 122, 16.05.2003, lk 1–35) ja direktiiviga 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28);

komisjoni direktiiv 1999/66/EÜ, millega kehtestatakse tarnija poolt nõukogu direktiivi 98/56/EÜ kohaselt koostatud märgistusele või muudele dokumentidele esitatavad nõuded (EÜT L 164, 30.06.1999, lk 76–77);

komisjoni direktiiv 1999/68/EÜ, milles nähakse ette lisasätted tarnijate poolt nõukogu direktiivi 98/56/EÜ alusel peetavate dekoratiivtaimesortide loetelude kohta (EÜT L 172, 08.07.1999, lk 42–43);

nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ metsapaljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 11, 15.01.2000, lk 17–40);

nõukogu direktiiv 2002/53/EÜ ühise põllumajandustaimesorvide kataloogi kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 1–11), muudetud määrusega (EÜ) nr 1829/2003 (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23);

nõukogu direktiiv 2002/54/EÜ peediseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 12–32), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33);

nõukogu direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 33–59), muudetud direktiividega 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28), 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33) ja määrusega (EÜ) nr 1829/2003 (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23);

nõukogu direktiiv 2002/56/EÜ seemnekartuli turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 60–73), muudetud otsusega 2003/66/EÜ (EÜT L 25, 30.01.2003, lk 42) ja direktiiviga 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28);

nõukogu direktiiv 2002/57/EÜ õli- ja kiudtaimede seemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.07.2002, lk 74–97) muudetud direktiividega 2002/68/EÜ (EÜT L 195, 24.07.2002, lk 32–33), 2003/45/EÜ (ELT L 138, 05.06.2003, lk 40–44), 2003/61/EÜ (ELT L 165, 03.07.2003, lk 23–28) ja 2004/117/EÜ (ELT L 14, 18.01.2005, lk 18–33).